

ANT

Haftalık Dergi • 28 Mart 1967 • Sayı: 13 • 125 Kuruş

EMNİYET
SANDIĞI

DUNUZ MU
1967 YILINDA

TÜRK
TİCARİ
BANKASI

15
ZİRA
RANKA
AKBANK
GÜVENİN

15
MİLYAR

-CİLİK
'KASI'N
Yatırımda
Edinir

CEKİLİ

ÇEŞİTLİ
İKR

BANKKALAR

ARASI

SAVAŞ

1967 YILINDA

67 APARTMAN
DAİRESİ
ve ayrıca

4 MİLYON
lirayı aşan para
ikramiyeleri

API ve

TÜRKİYE

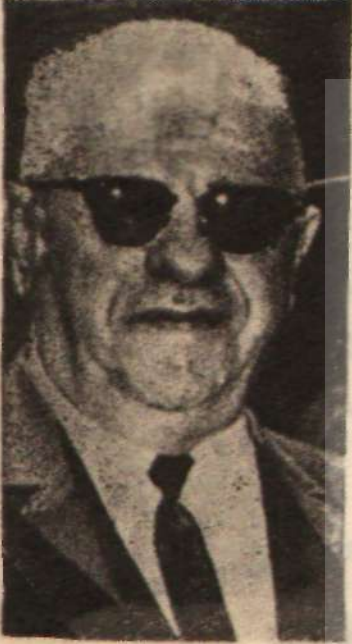

DENİZLİLİK BANKASI TAO

1 inci İKRAMIYE
GEKİLİ

HAFTANIN NOTLARI

Cumhurbaşkanı Sunay
hafta sonunda CHP
Lideri İnönü'yü ziyaret
ederek çeşitli yurt
sorunlarını görüştü.

Kılıcını çekti

■ MP Genel Yönetim Kurulu'nun emmicketin siyasi hayatında vahim istidatların belirmesi gerekçesiyle tekrar göreve çağırıldığı Osman Bölükbaşı yeniden MP Genel Başkanlığı görevini üzerine aldı. Genel Başkan sıfatıyla ilk olarak Eyüp İnce Kongresi'nde konuşan Bölükbaşı, «Kıbrıs kıtanından çektiği diyerek söze başladı ve Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nun siyasi ortamda kötü gelişmeler doğuracağını söyledi. Siyasi hayatında daima demokratik rejimin ve ulusal çıkarların savunucusu olan Osman Bölükbaşı'nın tekrar MP liderliğini kabul etmesi, anayasa cephesine kuvvet kazandırmış bulunmaktadır. MP'nin bundan böyle AP iktidarına karşı daha sert muhalefete geçmesi beklenmektedir.

Fiyatlar artıyor

■ Ticaret Bakanlığı Konjonktür Dairesi'nin hazırladığı toptan eşya endeksine göre, şubat ayında genel endeks 1953 yılı 100 kabul edildiğinde 16 puan artarak 316 puandan 332 puana yükselmiş bulunuyor. Geçen yılın şubat ayında artış sadece 5 puandı. Böylece 1967 yılının ilk iki ayındaki yükseliş 25 puanı bulmakta, bu da yüzde 8 artış ifade etmektedir. Artış daha çok, dar gelirli vatandaşların başlıca istihlak maddesi olan gıda maddelerinde görülmektedir. Memurlara ödenmekte olan avanslar ve tekel maddelerine, gümrük resmine yapılan zamlardan sonra artışların zincirleme devam etmesi bekleniyor.

Aybar'ın mesajı

■ Kurban Bayramı dolayısıyla Cumhurbaşkanı Sunay, Başbakan Demirel ve parti liderleri Türk Milleti'ne birer mesaj yayınladılar. TIP Genel Başkanı Aybar, bayram mesajında «Bugün milyonlarca ana baba çocuklarını bayramlarda olsun sevindirememenin ıstırabını, hüznünü paylaşıyorum. Ama gene de sevinçliyim, mutlu bayramlar kutlayacağımız günlerin uzak olmadığı düşüncesiyle milyonların bayramlarda bile sevinmesine fırsat vermeyen bu amansız ve haksız sömürü ve tahakküm düzeni mutlaka tarihin karanlıklarına gömülecektir.» dedi ve emekçilerin bayramlarını kutladı.

Hani hükümranlılık?

■ Türkiye'deki ermeni katoliklerin ruhani liderliğine Vatikan tarafından Başrahip Ohannes Çolakyan'ın tayin edilmesi, siyasi ve diplomatik çevrelerde bir skandal olarak nitelendiriliyor. Çolakyan'ın, Dışişleri Bakanı Çağlayan'ın Vatikan'ı ziyareti sırasında Papa'ya verilen taviiz sonunda hükümranlılık haklarımızı çiğnenerek Türkiye'ye tayin edildiği iddia ediliyor. Zira, ruhani liderin seçimi ve tayini hakkı, tamamen Türk Hükümeti'ne ait bulunmaktadır. Eski Dışişleri Bakanlarından Tevfik Rüştü Aras da, bir İstanbul gazetesine verdiği demeçte, Çolakyan'ın Papa tarafından takdis edilerek Türkiye'ye gönderilmesi ile hükümranlılık hakkımızın çiğnendiğini açıkladı.

Manastır'da işi ne?

■ Dışişleri Bakanı Çağlayan'ın Yugoslavya'yı ziyaret programında Manastır'ı ziyaret bulunmadığı halde sonradan programa bu şehrin de dahil edilmesi, Dışişleri Bakanlığı kulislerinde günün konusu oldu. Çağlayan'ın eşinin Manastır'lı olduğu ve sırf onun bu şehri de görmebilmek için ziyaret programının değiştirildiği söyleniyor.

ÇAĞLAYANGİL

Etiketle olmaz!

■ Tekel maddelerine üstüste zam yapan hükümet, «suni fiyat artışlarını önlemek» gerekçesiyle Etiket Kanunu Tasarısı hazırladı. Tasarıda 1966 yılının sonunda meydana gelen fiyat yükselişlerinin suni nitelikte olduğu belirtilerek bunun önlenmesi ve fiyatların denetlenebilmesi için malların üzerine etiket konulmasının zorunlu görüldüğü ileri sürülüyor. Mallara etiket değil, her tezgâhın başına idam sehpa'sı kurulsa, serbest ekonomi düzeninde fiyatların yine bir avuç sömürücünün kâr hırsına göre teğekkül ettiğini, bugüne kadarki uygulamalar göstermiştir. Etiket tedbirini neçerlenecek yaraya koca-karı ilâhi sürmekten başka bir anlam taşımamaktadır.

Amerikan kredisi

■ Amerika ile Türkiye arasında 65 Milyon Dolarlık yeni bir ikraz anlaşması imzalandı. Amerikan Büyükelçisi Hart Türkiye'nin yardımı hak kazamış devletler listesinin başında geldiğini söyledi. Bu paranın Amerikan sermaye mallarının ve yedek malzemesinin satın alınması şartıyla verildiğini bitenler için antlaşmadan asıl yararlanan devlet Amerika'dır...

Devletleştirildi

■ İngiliz çelik sanayiinin büyük kısmını devletleştiren kanun şiddetli tartışmalardan sonra Avam Kamara'sında kabul edildi. Papanek'çilere duyurulur...

Cepheden kaçtılar!

■ Lefkoşe'de Türk ve Rum kesimlerini ayıran yeşil hat üzerindeki önemli bir barikatı işgal eden Rumlar, bu defa da 30 Mart'ta Kıbrıs'a gidecek olan Türk Alayı subay ve erlerinin hüviyetlerini kontrol etmek istediklerini bildirdi. Rumların cür'etlerini her geçen gün biraz daha arttırmalarına karşılık Dışişleri Bakanı Çağlayan'ın, «Türkiye'nin, Türk Milleti'nin, Kıbrıs'taki cemaatimizin rıza göstermeyeceği herhangi bir çözüm yolunu, Kıbrıs'ta yürütmeye kimsenin gücü yetmeyecektir» dedi. Erenköy mücahitlerinden Ergün Vehbi ise, Kıbrıs Türk Talebe Cemiyeti'nin düzenlediği basın toplantısında «Biz artık Türk Hükümeti'nin ve Genelkurmay'ının peşinden gitmeyeceğiz. Onlar bizim peşimizden gelsin» dedi. Ergün Vehbi, ayrıca, Kıbrıs'ta Türk Mukavemet Teşkilatı'nın başında bulunan komutanları, cepheye gitmek istemeyen Kıbrıs'lı Türk tüccarlarından rüşvet almakla suçladı. Genç mücahidin açıklamasıyla, Kıbrıs'ta varlıklı sınıfın nasıl bir ihanet içinde olduğu günışığına çıkmış bulunmaktadır.

Tekrar Mecliste...

■ Cumhurbaşkanı Sunay tarafından veto edilen Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu Tasarısı'nın nisan ayında Millet Meclisi'nde tekrar görüşüleceği açıklandı. Tasarıya göre genelkurmay başkanlığına tayin edilen orgeneral ve oramirallerin yaş haddi 68 olarak tesbit edilmektedir. Ancak, genelkurmay başkanlığına getirilen orgeneraller bu görevde en çok üç yıl kalabileceklerdir. Ordudaki orgeneral sayısı bütün generallerin yüzde 5'ini geçmeyecektir.

TURAL

Terör Kanunu'na karşı direniş hareketine katılan pantomimci Erdiñ Dinc'er'in AST'ta yaptığı Politikacı isimli gösteriler büyük ilgiyle izlenmektedir. Yandaki resimde görülen gösteride politikacı koltuğa varabilmek için kullandığı basın kayığı koltuğa oturduktan sonra yakmakta, fakat koltuk altından çekildiği için yuvarlanmaktadır.

Aybar'ın gezisi

■ TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, beraberinde parti yöneticileri ve bazı milletvekilleri olduğu halde güney illerinde bir geziye çıktı. Ceyhan'da bir konuşma yapan Aybar, "Demirel Hükümeti iktidarda iktidarsızlığa uğramış bir heyettir" diyerek AP iktidarını şiddetle tenkid etti ve "Türkiye'yi kapita-

AYBAR

lizmin rotası üzerinde tutmağa çalışmak, hükümetleri içinden çıkılmaz meselelerle karşı karşıya bırakır" dedi. Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu Tasarısı'nı da Terör Tasarısı olarak niteleyen Aybar, Vietnam'a askeri müshahit gönderilmesini de şiddetle tenkid etti.

TİP'i kapatmak!

■ Başbakan Süleyman Demirel İzmir'de AP İl Merkezi'nde konuşurken bazı partililer TİP'in kapatılmasını istedikler. Demirel ise, parti kapatmanın hükümetin elinde olmadığını, ancak Anayasa Mahkemesi kararı ile parti kapatılabileceğini söyledi. Bütçe görüşme'ri sırasında TİP'in kapatılması konusunda çok hevesli görünen AP başkanı Aybar'ın "Hodri meydan" diye biten önerili çıkışından sonra oldukça hizada gelmiş görünüyordular.

Seçim erteleniyor

■ Her yıl seçim yapılmasını önlemek gerekçesiyle mahallî seçimlerin Senato seçimleriyle birlikte yapılmasını sağlamak üzere AP yüksek kademelerinde çalışmalara başladı. Hükümetin bu konuda Meclis'e sevkedeceği kanun Nisan ayında görüşülecek.

Egeli'nin ziyareti

■ Terör Tasarısı konusunda polemige girilmemesi görüşünü ortaya atarak iktidarın paraleline giren ve profesörlerle ihtilafa düşen İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Ekrem Şerif Egeli, İzmir'de Başbakan Demirel'i ziyaret ederek yarım saat görüştü. Egeli, bir dostluk görüşmesi olarak nitelediği bu ziyaretten sonra gazetecilere "Ben çok ciddi olan bu kanunun polemik sahasına girmemesi arzusundayım" dedi. Egeli'nin Demirel ile görüşmesi, üniversite çevrelerinde 1960'dan önce Menderes'in yanlıtlmasına ve üniversitenin iktidar politikasına alet edilmesine sebep olan görüşmelere benzetilmektedir.

Sovyetlerle anlaşma

■ Türkiye ile Sovyet Rusya arasında, Rusların yardımı ile Türkiye'de kurulacak sinai tesislerle ilgili anlaşma Moskova'da imzalandı. Sovyetler'in Türkiye'de kredili olarak kuracağı sinai tesislerin bedelli tarım ürünleri ve ham madde ile ödenecektir. Tesisler arasında demir-çelik fabrikası ve petrol rafinerisi de bulunmaktadır. Tesislerin kurulması için çalışmalara yakında başlanacaktır.

Asayiş berkemâl!

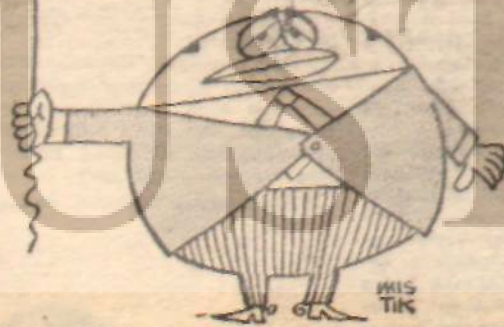
■ İçişleri Bakanı Faruk Sühan Mersinde Anadolu ajansı'na demec vererek "Güneydoğu'da asayiş normale döndü" dedi. Aynı gün Ergani'de sten tabancalı ve maskeli haydutlar, dört traktör ve bir otomobili soydular. Silâh tehdidiyle 12.500 Lira, 8 kol saati alan haydutlar kaçtılar.

"Yobaz"ın zaferi

■ Sağcı kuruluşların kültür hareketlerine karşı girişimleri sindirme kampanyası şiddetleniyor. Bakırköy Halkevi Tiyatrosu'nun sahneye koymağa hazırlandığı "YOBAZ" adlı oyun, afişe konduğu günden beri Bakırköy ilçesindeki din görevlilerinin, Komünizmle Mücadele Derneğinin ve CKMP Gençlik Kolları'nın sürekli baskısı ve ölüm tehditleri yüzünden cumartesi akşamı temsil edemedi.

Russell mahkemesi

■ Başkan Johnson'ı Vietnam Savaşı Suçlusu olarak yargılamak üzere kurulan Russell Mahkemesi'nin Paris'te toplanmasına da izin verilmedi. Daha önce Londra, Stokholm ve Zürih'te de toplanması engellenen mahkemenin İsrail'de toplanması düşünülüyor.

YAZISIZ

GEÇ SÜLEYMAN BEY, GEÇ!

ÖNCEKİ hafta general üniformasıyla fotoğraf çektiler muhaliflerine sözümlerine gözdağı veren Demirel, bayram haftasında da İzmir'e gitmiş ve bir yandan elinde tufanda hıyarlarla gazetecilere poz verirken bir yandan da siyaset edebiyatına birer mizah şaheseri olarak geçecek konuşmalar yapmıştır. Demirel demiştir ki: "Bizim demokratik rejimde baskı grupları yoktur. Bu demokrasî sahtekârlıktır." Kimmiş bu sahtekârlar? Terör Kanunu Tasarısı'na karşı bir baskı grubu olarak ortaya çıkan ve anayasa düzenini savunan üniversite hocaları... İktidarın başına göre, madem ki seçimlerde AP muhalefetten daha fazla milletvekili çıkartmıştır ve madem ki Süleyman Bey AP'nin başıdır, öyleyse Süleyman Bey'in iradesi, milletin iradesi olmak gerektir. Demirel'in mantığı bu! Bu mantığa göre, Demirel Türkiye'yi Neron gibi baştan başa ateşe vermeğe kalkışsa, kimse ağzını açamayacak, "milletin iradesi budur" diyerek boyun eğecektir. Oysa, partiler seçimle iktidara gelir, fakat baskı grupları tarafından denetlenirler. Demokrasî sahtekârlığı, baskı grubu olarak ortaya çıkmak değil, baskı gruplarını tanımadığından gelmektedir.

KALDI ki, Süleyman Bey, demokrasilerde baskı gruplarının varlığını pek âlâ bilmektedir. Meselâ, sendikalar da bir baskı grubudur, işadamlarının meslek kuruluşları da... Devrimci basın da bir baskı grubudur, sağcı çıkartkanlar da... İlerici öğrenci kuruluşları da bir baskı grubudur, gerici dernekler de... Ve öğretmenler de, üniversite hocaları da birer baskı grubudur, din ticareti yapanlar da... Ancak Süleyman Bey iki yıllık iktidatında hep ikincilerin sesine kulak vermiş, onların bir dediklerini iki etmemiştir. Devrimci cephede yer alan baskı gruplarını ise daima köş dinlemiş, tepkileri şiddetlenince de "sahtekârlar" diyerek işin içinden çıkıvermiştir. Millî irade ile kabul edilen anayasadaki reformların bugüne kadar gerçekleştirilmemesinin sebebi nedir? İşte o bir türlü "hayır" diyemediği baskı gruplarıdır. Ya son zamlar? Bütçenin yükünü varlıklı sınıflar yerine fakir fukaranın sırtına yüklerken Süleyman Bey millî irade adına mı hareket etmiştir? Eğer bu konuda halkın oyuna başvursaydı bir tek "evet" cevabı alabilirdi, millî irade bunu kabul eder miydi? Asla! Peki kimdir bu zammı Demirel'e yaptıran? Millî irade mi? Hayır, bütçe yükünü fakir halkın sırtına yıkan, Süleyman Bey'in bugün inkâr eder görüldüğü baskı gruplarından biridir, bir avuç kapitalisttir.

DEMIREL'in iktidatını etkileyen sadece bu baskı grupları da değildir. İktidarın başı, bu baskı gruplarının ötesinde sırtını daha büyük bir dış kuvvete dayandırmıştır. O kuvvet Amerika'dır. Bayram sonunda Demirel'in bir gazeteyle verdiği şu demec üzerinde dikkatle durmak lazımdır: "Türkiye ve Amerika, dostlukları milletlere mal olmuş iki ülkedir. Bu her iki ülke için de kıymetli bir dostluktur. Geçmişlerinde kavgalar, ığbırlar ve acılar yoktur." Türkiye ile Amerika'nın geçmişlerinde kavgâ, ığbırlar ve acılar yok, öyle mi? Okul kitaplarında dahi sözü edilen Wilson Prensipleri diye bir şey Bay Demirel hiç mi duymamıştır? Türkiye'yi manda haline getirme teşebbüslerinden de mi haberi yoktur. Yoksa, yoksa Atatürk'ün Büyük Nutku'nu da mı okumamıştır? Türkiye'nin paramparça edilmesini tetgâhlıyan emperyalist Amerika'yı Türk Milleti'ne "Kıymetli dost" olarak yutturmağa kalkışmak neden? Sakın, Amerikan bursunun ve Morrison temsilciliğinin bedelli olmasın? Bu Amerikanlık da mı millî iradenin tezahürüdür? Geç Süleyman Bey, generallığe özenmekten, anayasa profesörlerine anayasa dersi vermekten vaz geç de, önce tarih kitaplarını, Atatürk'ün Nutku'nu oku! Yoksa, bunları bilmeden generallık, profesörlük taslamağa kalkışanlara o "sahtekârlık" sözünü lade ediverirler!

DEMİREL'İN BOCALAMASI VE AP'DEKİ YEMİNLİLER!

■ Demirel'e muhalif oldukları halde şimdilik onu destekler görünen Yeminliler, hükümeti ele geçirmek istiyorlar.

MEHMET KEMAL

BUGÜN Türkiye'de bir "Demirel bocalaması" vardır. Demirel bu noktaya nasıl ve hangi nedenlerle gelmiştir? Bu "nedenler" açıkça ortaya konmadan "Demirel bocalaması" anlamak imkânsızdır.

Demirel halen AP'yi meydana getiren unsurların, iş çevrelerinin, daha doğrusu devlet eliyle zengin olmayı itiyad haline getiren çevrelerin, Amerika ile ilişki kuran ve bu ilişkilerde çıkarları bulunan kişilerin, eski demokratların, iktidar sürmesinin keyfine varan müktebilelerin etkisi altındadır. Ve bilmektedir ki, bu etkilerle birlik olduğu sürece iktidarda kalacak, bunlardan kurtulmaya kalkarsa düşecektir.

AP Genel İdare Kuruluna ve parti gruplarına bugün "Ye-

minliler" denilen bir zümre hâkimdir. Yeminliler gerçekte Demirel'in muhalifi olmakla beraber görünüşte onun destekçisidirler. Ancak hükümet içinde Yeminliler çoğunluk sağlayamamışlardır. Bir hükümet değişikliği yapılarak bakanlar kurulunda da çoğunluğu Yeminlilere kazandırmak için teşebbüsler vardır. Demirel de bunu bildiği için hükümette değişiklik yapmaya bir türlü yanaşmamakta, böylece dengeyi sürdürmeye çalışmaktadır. Demirel'in iktidarını sürdürmesi, hükümette hiçbir değişiklik yapılmamasına bağlıdır. Dışarıya karşı Demirel'i destekler görünen, içeride de Demirel'e hâkim olmak isteyen "Yeminliler" in durumunu çok iyi bilmeden Demirel'in hükümet ettiği ortamı

değerlendirmek mümkün değildir.

Bir eski Demokrat, yeni AP'li ve "yeminli" bu konuda bize şunları anlatmıştır:

"Ben, Bayar ve Menderes ekolünden yetiştim. Demirel, sizin gibi benim de gözümü doldurmamaktadır. Hükümetini kurduğu ve programını hazırladığı zaman grupta Demirel'e kırmızı oy vermeyi düşündük. Fakat alternatif yoktu. Bilgiç tehlikesi vardı. Bu tehlike bugün de vardır. Bilgiç'in gücü mevcuttur. Ancak bu Bilgiç'in

gerçek gücü değildir. Demirel'e karşı olan güçlerin toplamıdır. Demirel'i düşürdüğümüz takdirde Bilgiç'e yol açacaktık. Ayrıca Gürsel Cumhurbaşkanı idi. Demirel bizim grupumuzda kırmızı oy aldığı takdirde Gürsel kabineyi kurma görevini yine İnönü'ye verirse, diye düşündük... İktidar bir kere elimize geçmişti. Göz göre göre iktidarı kaçıramadık. Ne bahasına olursa olsun, Demirel'i ehven-i şer saydık... Oylarımızı verdik. Demirel de bunu bildiği için, eline geçirdiği şahsi iktidarı sür-

dürmek istiyor, bizim bu zaafımızdan yararlanıyor. Muhaliflerimizin göremedikleri ve anlamadıkları budur..."

■ Terör Kanunu'nun çıkmasını hangi çevreler istiyor?

Bununla beraber, Yeminliler'e göre, Demirel henüz vahim hatalar yapmış durumda değildir ve şansını tamamen yitirmemiştir. Seçim Kanunu değişikliğinin Meclisten geçirilmemesi, Tural Olayı, terör kanunları getirilmesi, zamlar yapılması büyük hatalar değildir. Gürsel'in cumhurbaşkanlığından ayrılması ve yerine Sunay'ın gelmesi, Tural olayının kullanılması ve değerlendirilmesi, CHP içindeki bölünme ve AP'nin kargısına muhalefet olarak TIP'in çıkması, Yeminliler açısından, Demirel'in büyük şansındır. Memleketin karşı karşıya bulunduğu meseleleri klasik ölçülerle değerlendiren Sunay'ın yurt içi gezileri Demirel'e destek olmuş, Tural'ın kendisini sarsan olayları "antikomünizm" biçiminde yorumlaması, İnönü'nün CHP içindeki Çerkez Ethemleri yenmeden AP üstüne yürüyememesi, TIP'in kolaylıkla yasak bölgeye itilebilmesi, Yeminlilere göre, Süleyman Bey'e güç kazandırmış ve şans vermiştir.

Demirel bu durumdan yararlanma ve iktidarını sürdürme çareleri ararken kendisine başlıca çare olarak "Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı" tavsiye edilmiştir. Demirel tasarımı derhal benimsemiş, ancak bu tasarının Meclis'e sevk edilmeden önce açıklanacağını ve bu kadar büyük tepki yaratacağını ummamıştır. Bununla beraber, gösterilen şiddetli tepkilere rağmen bu tasarımı Meclis'ten geçirmek Demirel

Başbakan Demirel'in doğu manevralarında general üniforması giymesi üzerine yaptığımız tenkitler, besleme basında ve çıkarıcı çevrelerde "bozguncu neşriyat" olarak nitelenmiştir. ANT, bu seviyesiz saldırılara cevap vermeyi gereksiz bulmakta ve Ege manevralarında zamanın cumhurbaşkanı Atatürk ile başbakanı İnönü'nün fotoğrafını yayınlamakla yetinmektedir. Üstelik her ikisi de, Demirel gibi askerliğini 40'ına yaklaşırken yapmamış, kurtuluş savaşında ordulara kumanda etmişlerdir. Tenkitlerimizi hazmedemeyenler, Demirel'in geçen hafta yayınlanan fotoğrafı ile üstteki fotoğrafı yanyana koyup ondan sonra konuşmuşlardır!

Niçin Bu Kadar Korkuyorlar?

NİÇİN bu kadar korkuyorlar, niçin böylesine suçluların telâşını içinde? Niçin, niçin bizi susturmak istiyorlar? Sınıf sözünden, sınıfın müceddesi sözünden niçin böylesine ürüyorlar?

Hükümet ellerinde, arkalarında milyonlarca insanın oyu var. Meclis kürsüsüne çıkıp bar bar bağıyorlar, «Bu halk size ne yaparsanız yapın, oy vermez» diye. Pekli, böylese bu telâşın sebebi ne? Sözlerine davranışları hiç uymuyor.

Demokrasiye, bunlar azıcık da olsa demokrasinin ne olduğunu bilirler. Hepsini değilse de bir kısmı Anayasayı okuyup anlayabilir. Öyleyse niçin Anayasa sınırlarını aşmak çabasında?

Öğretmenler onlara ne yapıyorlar da tepelerinde mih yülüyorlar. Perperişan ediyorlar. Ekmekleriyle oynayıp zulmediyorlar.

Arkalarında koskocaman Amerika da var. İkili anlaşmaları da var. O Amerika ki, ikili anlaşmalara dayanarak Türkiye'yi yerle bir edebilir. O Amerika ki, Viyetnam'daki vahşetini, dünyamın karşısında gözünü kurpmadan devam ettiriyor. O Amerika ki, elinden gelse Viyetnam'da bir tek canı yaratık bırakmayacak. O Amerika ki. Sonuna kadar kendilerine dost! Daha ne korkuyorlar?

Bir şey olmalı. Korkularına bir sebep olmalı.

Işık görmüş baykuş gibi, demokrasiyi nâzından niçin böylesine yiyorlar?

Bizim bilmediğimiz, bu ışık dünya böyle devam ederse öğrenebileceğimiz, memleketi yaptıkları bir kötülük olacak. Halkın bilmesini istemedikleri bir kötülükleri olacak.

Halk, her şeye rağmen, uyutulmalara rağmen uyanacak mı? Bunu biliyorlar da ışık demokrasi düzenini karanlığa çevirmek için mi bu çabaları?

Sömürüyü... Avrupalı kapitalistlerle ortaklaşa sömürüyü bir gün bu halk da nasıl çakacak mı, diyorlar. Böyle diyorlar da, ne olursa olsun, halk uyanmadan biz elimizi çabuk tutalım da şu Türk vatan-severlerinin seslerini soluklarını keselim mi, diyorlar.

Korktukları bir şey var. Mutlaka onların öderini koparan bir şey var.

Can sıkıyınca huy çıkmaz. Can sıkıyınca umut da çıkmaz. 27 Mayıs'ta canlarının azıcığı çıktı gene huyları çıkmadı. Daha şu dağın arkasında bir umutları var.

Bunlar ne tarih biliyorlar, ne bir şey. Hiç bir şey üstünde de düşünmüyorlar. Gündelik hayatlarını gün be gün yaşıyorlar. Kendi güçlerini, dünya zalımı Amerika ağalarının güçlerini çok büyütüyorlar.

Türkiye'deki Anayasa güçlerinin Anayasaya bu kadar saygıları olmasaydı, Anayasaya bu kadar inansaydı onlar, şu bir avuç kapitalist görürdü gününü.

Şu söyledikleri söz, söyler, havada bir söz değil, milletler onurları, istiklalleri tehlikeye girdiği zaman çok güçlü oluyorlar. Ve onları hiç kimse yenemiyor. Dev Amerika karşısındaki bir avuç Viyetnamlının gücüne bakın. Jetlere, bombalara, tarihin gördüğü en korkunç silâhlara karşı bir avuç çıplak adamın yarattığı kahramanlığa bakın. Viyetnamlılar bağımsızlıkları için insan tarihinin en büyük destanını yazıyorlar. Onlar insanlığın yüzü aklı, insanlığın şerefidirler.

İstiklâl Savaşındaki Türk halkı da insanlığın yüzü aklıydı. O da insan tarihinin gerefli destanlarından birisini yazdı. Gene de, bugün de yazacaktır.

Onun için, sırtınızı dayadığınız Amerika'ya, paranızın gücüne, halının cabili olmasına güvenmeyin. İş başa düşünce milletlerin neler yapabileceklerine her gün tanık oluyoruz.

Türkiye'deki kapitalistlerin kendi güçlerini ve millet gücünü çok iyi hesaplayıp öyle davranması gerek.

Onlar bilmeller ki, bu sefer, yanlış hesap Bağdat'tan dönmeyecek. Yalnız hesapları yurdumuzda büyük tahribata yol açar. Biz bunu istemiyoruz. Onlarsa yokolurlar.

Onun için tek çıkar yolları, bizden daha çok, onların Anayasa düzenine sarılma-larıdır. Şu kadarcık olsun Anayasayı zedelememeleri gerek.

Onların Anayasaya karşı çıkmaları, onu işlemez hale getirmeleri bir delilliktir.

Düşünüyorum, düşünüyorum da onlara Anayasayı çiğnemek kadar akıllarını başlarından alan korkularını sebebini bulamıyorum. Bir türlü bulamıyorum. Gerçekten böylesine, delirecek kadar korkmaları için bir sebep var mı?

Bilen varsa söylesin, duyan varsa söylesin.

Yaşar Kemal

İçin zorunludur. Çünkü bunu "AP'yi biz kurdurduk, biz finanse ettik, bizim çıkarlarımızı bir terör rejimi ile korumak zorundadır..." diyen çevreler istemektedir. Bunu, AP'yi ikinci takım sayan, anayasayı tebdil ve tagyir suçunu bir türlü hazmedemeyen eski Demokratlar istemektedir. Bunu, bugünkü anayasanın tanıdığı hak ve özgürlüklere tahammül edemeyen ve istediği kadar vurgun vuramayan

sömürü ortamı yeteri dercede kullanılamamaktadır. Bundan da en çok Demirel'in yakınları ile onu iktidarda tutan bazı kişiler yakınmaktadır. Son günlerde bunun örnekleri çoğalmıştır. Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Şevket Demirel'in Keçiborlu'ya gitmeden Isparta'da kapasite raporunu imzalaması üzerine tüccar belediye başkanı 3200 Ton kökür çekmiş, tonunu 550 Lira'dan aldığı bu kökür-

DEMİREL
(Bocalıyor!)

AP'liiler istemektedir. Bunun bir parçasını, son günlerde politika-ya çeşitli yollardan bulaşan ve bu yüzden de basında eleştirilen "kudret sahibi askerler" istemektedirler.

Bugünkü anayasa karşısında

Faso - Fiso, Öyle mi?

CHP'deki Ortanın Solu hareketinin ateşli savunucusu Akis'te bir resimaltı: «CHP mitinglerinin aksine AP mitingleri 1961 seçimlerinin arifesinde hem fazla bir kalabalık toplanmadı, hem de buna katılanlar faso-fiso kimselerdi. Bu resim o mitinglerden birini göstermektedir. O günler hemen bütün büyük gazeteler iktidarı CHP'de görüyor, meselâ İstanbul'da AP'ye şans tanımıyorlardı. Meğer halk, oyunu kime vereceğini kendisi biliyormuş da, bunu başkasına belli etmiyormuş.»

Üstteki resmin ön planında ise bir seyyar satıcı, bir çemsiye tamircisi. Yani, Akis'in faso-fiso diye nitelendiği kimseler. Aslında halkın ta kendisi...

Adı «halk» olduğu halde halka inananmayan CHP, bugüne kadar bu yüzden hiç seçim alamadı. Şimdi de «Ortanın Solu» diyerek halktan oy isteyecek. Ne var ki, sol hareket, her şeyden önce emekçi halkın hareketidir. Seyyar satıcı ile çemsiye tamircisine «faso-fiso» diyen zihniyet, «Ortanın solundayım» diye istediği kadar yurttaşın, halktan yine oy alamayacaktır.

leri 760 Lira'dan satarak 700 Bin Lirayı bir kalemde kazanmış ve bu basında yazılmıştır. Demirel'e iktidarı sağlayan çevreler şimdi bunların yazılmasının önlenmesini istemektedir.

Parti grubunda da açıktan açığa değilse de su altından sıztılar başlamıştır. Bu yüzden Demirel grubu ayakta ve heyecan içinde tutmak istemektedirler. Muhalefet zengin ile fakir arasındaki uçurumu göstermekte devam ederse geleceğin çok tehlikeli olacağına dair tablolar çizmekte, işçi ve köylü oylarının, dolayısıyla iktidarın kaybedilmesi ihtimalinden dem vurmaktadır. Buna da sınıf çatışması, komünizm tehlikesi adını koymuştur.

■ Demirel gerekirse Feyzioğlu ile koalisyona gidecek...

Son zamanlarda sık sık manevra ve askeri törenlere gitmesi, muhaliflerinin dikkatini başka yöne çekmek içindir. Aydın çevrelerin "Terör Tasarısı" üzerinde açıklamalar yapıldıkça değil kendisinden uzaklaşmak, kendisini karşılarına alacaklarını bilmektedir. Başlangıçta Terör Tasarısı'nın Millî Güvenlik Kurulu'ndan geçtiği yolunda uyardığı balonun söndüğünü de görmektedir. Tarih Kurumu'nda yapılacak açık oturuma yüksek devlet memurlarının ve bol yıldızlı askerlerin iltifat etmesi de Demirel'i kuşkulandırmıştır. Fiyaka ile gittiği Üçüncü Ordu'da general üniforması giymesine rağmen, "dargın iki komutan"ı barıştıramamıştır.

İnönü'nün, Feyzioğlu ve Gidiciler'i tasfiye ettikten sonra kendisine ziyadesiyle yükleneceğini Demirel gayet iyi bilmektedir. Ancak CHP'de beklenen tasfiyeyi, Demirel, aynı zamanda, durumunu kurtarmak için

Karınca duası, ortanın solu ve sosyalizm

Cetin Altan

BÜYÜK dostum Sadun Aren cidden yalandan tanınmaya değer bir kişidir. En karışık iktisat meselelerini fındık fıstık yermişçesine gayet açık ve gayet esprili bir açıdan koyar ortaya... Çok tasnifi ve çok aydınlık bir kafası vardır. Meclis kürsüsünden:

— Sosyalist ülkeler de kapitalizme dönüyor diye birbirinizi yüreklendirmeye çalışmayın. Kapitalizm ölüme mahkumdur.

Diyen odur. Ve sosyalistlerin Meclis tutanaklarına geçmiş sözlerinden en aşılanmış olanıdır bu söz.

Sadun Aren geçenlerde A.P.'lilerle küçük bir konuşma yapmış.

A.P.'liler şöyle diyorlarmış:

— Siz sisteme mi karşısınız, yoksa sistemdeki bozukluklara mı?

Aren:

— Bize ne demiş sizin sisteminizdeki bozukluklardan... Madem bu sistemi övüyor, propagandasını yapıyorsunuz, bozukluklarını da siz düzeltin... Biz sosyalist muhalefet olarak sizin düzeltici başınız değiliz. Biz sizin tuttuğunuz yolun halkı, yığınlarına mutluluk getireceğine temelden inanmıyoruz...

Ve sonra birkaç açıklama yapmış:

— Buraya bakın demiş... Diyelim ki bir ülke'yi kalkındırmanın iki yolu var. Biri sosyalizm, öteki kapitalizm... Hiç değilse kapitalist olma'ya çalışın. Siz kapitalist de olamıyorsunuz... Karınca dualarıyla vakit geçiriyorsunuz. Aranızda bir çok kişi sosyalizmi anıyamıyor, ama kapitalizmi de anıyamıyor. İddisi de yabancı geliyor kendisine... O zaman karınca duasına baş vuruyor. Afsunculuk, büyüculük çeşidinden uydurmaları çıkıyor ortaya. Hiç değilse bunu önleyin...

Sadun Aren'in bu sözü yeni bir gerçeği koymaktadır ortaya... Türkiye'nin egemen sınıfları ve onların temsilcisi olan siyasi iktidarları kapitalist de olamamışlar, afsunculuk ve büyüculükte yani barbarlıkta kalmışlardır. Güttükleri ekonomik sistem talancılıktan liberalizme dönüşememiştir.

Meselâ Ecevit'in bugünkü görüntüsü bu barbarlığı hiç değilse karma biçimdeki modern bir liberalizme kaydırmaktadır.

Ancak Türk komprador burjuvazisinin afsunculukla büyüculükten yani barbarlıktan çıkarak gerçek burjuva olabilecek nitelikleri yoktur. Talan ekonomisi modern bir liberalizme geçmeden Türkiye sosya-

list olacaktır. Komprador burjuvazisinin üstesinden gelemediği görevler proletarya sınıfına yüklenecektir. Ve bu sınıf, aydınların desteğiyle tarihi görevine sahip çıkarak öncülüğü benimseyecektir...

Modern liberalizm yolu kapalıdır Türkiye için... Onun için de barbarizmeden sosyalizme geçmek zorundadır Türkiye... Ne tekim Ecevit de sosyalist sloganlara doğru vitesi açmaktadır. Başka çaresi yoktur çünkü... Ortanın solu diye bir şey olamaz Türkiye'de... Kompradorlar ya talan ekonomisi içinde yaşayabilirler, ya silinirler... Burjuva revizyonizmine tahammül edecek durumda değildirler. Hiç biri vergi ödeyerek, talanı klasik kâr ölçüsüne indirerek, ayakta duramaz. Ecevit de tahmin ederiz ki bunu anlamıştır. Ve gitgide o da sınıf ayrımını ve sosyalist doktrinini kabul edecek ve gerçek sosyalistlerle arasında hiç bir fark kalmıyacaktır. Yok ille de bir fark kalsın isterse bütün çabaları boşuna gidecek ve uygulama durumuna geçebilirse ne İsa'ya, ne Musa'ya yaranamıyacaktır.

Türkiye yarım porsiyon sosyalistlik ve bol miktarda bir burjuva revizyonizmiyle paçayı kurtaracak ülkelerden değildir. Ama bu çabalar komprador siyasetinin aşınmasına hız verir. Bu doğru... Bu da sosyalist akımın daha hızlanmasına yol açar, bu da doğru. Ancak bütün bunlar muhalefet devresinde doğrudur. İktidar devresinde ise yozlaşma ihtimali fazla olan tehlikeli bir tutumdur.

Türkiye için pürü pürü bir sosyalizmden başka hiç bir çıkar yol mevcut değildir. Onun için de bütün kapılar sonunda sosyalizme çıkacaktır. Bunu kompradorlar da bildikleri için Ecevit'e ateş püskürmekte ve kendisinin ortanın solunda duramayacağı kabul etmektedirler. Bir anlamda haklıdır...

Ecevit ortanın solu derken ya köküne kadar sola gidecek, ya sol kanatta durur görünmekten vazgeçecektir. Ortanın solu çeşidinden kul üstü bir çizgide ne köklü reform yapılabilir Türkiye'de, ne talana karşı çıkılır...

Gönlümüzden gelen temenni Ecevit'in de tavizsiz, gülü gırsız sapma kadar bir sosyalist lider olarak geçmesidir tarihe... Ve bugün yaptıkları politik bir taktik olarak kalmalı mensup olduğu siyasi örgütlü iyice hazırlayıp olgunlaştırdıktan sonra en şerefli yere ulaştırarak sosyalist akıma armağan etmelidir.

bir şans saymaktadır. Çünkü Demirel bugüne kadar ne zaman kabineyi değiştirmek istemişse, değiştirmek istediği bakanlar başbakanın zayıf tarafını göreyerek "beraber geldik, beraber gideriz" demeye varan davranışlarda bulunmuşlardır. Politikası daha büyük bir krize girdiğinde, Demirel istifa ederek "İkinci Demirel Kabinesi"ni kurmayı bile deneyecektir. Bilgi grubunun, milletvekilliğini garantiye alan, teşkilata dayananların endişe duymayacaklarını belirten Seçim Kanunu Teklifi'ni hemen açıklayıvermesi, Demirel'e karşı bir gövde gösterisidir. Çünkü Bilgi'nin teklifinde milletvekil-

leri üzerinde genel merkezin yetkisi kısılmaktadır. Böyle bir tasarı gerçekleştiği takdirde genel merkezin milletvekilleri üzerindeki baskısı azalacak, bu çıkış da Demirel'i güç duruma sokacaktır.

Bu durumda Demirel, Feyzioğlu ve gidicilerin partiden kovulmasına kadar da bekleyebilir. Feyzioğlu'nun ezeli planı olan AP ile koalisyon teorisi o zaman belki işleyebilir. Demirel, muhaliflerini, Feyzioğlu ve gidicilerle bir koalisyon kurmakla da tehdit edebilir. Esasen bir süre önce, sıkıştığında, "ben CHP sağcılarını ile de koalisyona giderim" demişti. Grup-

ta bazılarının çıkışlarını frenleyen bu tehdide yeniden sarılabilir.

Demirel'e karşı AP Grubu'nda yegâne rakip Çağlayangil'dir. Demirel, Çağlayangil'in gezi meraklısı olduğunu durumundan memnun bulunduğunu bildiği için şimdilik onu karşısında "tehlike" olarak görmüyor.

Demirel bugün için alternatifizmsiz durumdadır. Alternatifizmsiz olduğu içinde bu durumdan yararlanmaktadır. Kendisi de, muhalifleri de bunun farkındadırlar. Bundan yararlandığı içindir ki, Demirel bocalamaya bir süre devam edecektir.

EVET, AHMET MUŞLU BİR AJANDIR!

■ Polis ajanı Ahmet Muşlu'nun geçen hafta ANT'ta yayınlanan tekHzibi, cevap ve düzeltme hakkının suistimalidir...

● Ahmet Muşlu'nun ANT'ta yayınlanan tekHzibi (solda) ve Ahmet Muşlu'nun asılsız suçlamalarına karşı TİP'in gönderdiği tekHzibin yayınlanmadığına dair 4 Haziran 1963 tarihli Sosyal Adalet Dergisi'nden kesilen kupür (sağda)...

TÜRKİYE'de işçi hareketine polis tarafından "ajan" olarak sokulduğunu 7 Şubat tarihli nüshamızda delilleriyle açıkladığımız Ahmet Muşlu'nun bu yazımıza karşılık gönderdiği tekHzip geçtiğimiz hafta ANT'ta yayınlanmıştır.

Kendisinin polis ajanı olduğuna dair Kara Kuvvetleri Askeri Mahkemesi yazısının fotokopisini yayınladığımız halde demagojiye saparak "ajan değilim" demek cür'etini gösteren Ahmet Muşlu'nun tekHzibinin değerlendirilmesini okurlarımıza bırakıyoruz. Sadece, dergimizin üç sütununu Türkçe bilgisinden yoksun bir şahsın hezeyanlarına ayırmak ve okurlarımızı bu perişan yazıyı okutmak zorunda kaldığımız için üzgünüz. "İki kelimeyi yan yana getiremeyeceği" şeklindeki iddiamızı da "yalan" olarak göstermeğe çalışan Muşlu'nun tekHzibinin doğruluk derecesini, asgarî gramer bilgisine sahip bir kimse dahi Türkçe ile ilgili olmayan bu yazıyı okuyunca herhalde takdir edecektir.

Asıl üzerinde durmak istediğimiz nokta, ajanlığını askerî mahkemenin yazısıyla ispat et-

tiğimiz Muşlu'nun tekHzibinin adil mercilerden geçebilmiş olmasıdır. Birinci Sulh Ceza Mahkemesi'nin 967/45-49 sayılı tekHzip kararına üst mahkeme nezdinde yaptığımız itiraz üzerine İstanbul 6. Asliye Ceza Hakimliği de, kesin delillerimize rağmen, Muşlu'nun "Ajan değil sendikacıdır" başlıklı tekHzibinin ANT'ta yayınlanmasına karar vermiştir. Evet, Muşlu hakkındaki yazdığımız yazıda, bazı teferruat hataları olabilir. Ama yazının asıl amacı, Muşlu'nun ajan olduğunun ispatlanmasıdır. Hal böyle iken Muşlu, teferruatı teşkil eden iddialarla birlikte "ajan olduğu" iddiasını da tekHzibe kalkışmış ve ortada bir askerî mahkeme yazısı bulunduğunda halde adil merciler bu hususun da tekHzibine karar vermiştir.

Bu, kanunun tanıdığı cevap ve düzeltme hakkının suistimalinden başka bir şey değildir. Muşlu, ANT'nın binlerce okuyucusunu "ben ajan değilim" demek suretiyle kandırabileceğini sanmış, iki mahkeme de buna aracı olmuştur.

Türkiye'de tekHzip müessesesinin nasıl keyfi şekilde kulla-

nıldığına dair ilk örnek bu değildir.

Meselâ, polis ajanı sözlümona sendikacı Ahmet Muşlu, 16 Kasım 1962 tarihinde Yeni İstanbul Gazetesi'ne bir demec vererek TİP hakkında asılsız suçlamalarda bulunmuş ve gazete de bu demeci manşette sekiz sütun üzerine yayınlamıştır. Muşlu'nun bu suçlaması üzerine TİP Genel Merkezi 8.1.1963 tarihinde 5. Sulh Ceza Mahkemesi aracılığıyla Yeni İstanbul Gazetesi'ne bir tekHzip göndermiştir. Gazete tekHzibin yayınlanmasına itiraz etmiş, ancak Asliye 7. Ceza Hakimliği Muşlu'nun demecinin tekHzibine karar vermiştir. Mahkemenin bu kesin kararına rağmen Yeni İstanbul tekHzibi yayınlamamakta direnmiş ve böylece Basın Kanunu'nun 29. maddesine göre bir kamu suçu işlemiştir. Ancak, TİP Genel Merkezi'nin Cumhuriyet Savcılığı'na yaptığı müracaat sonuç vermemiş, Yeni İstanbul'un suçunu affa girdiği, takibat yapılamayacağı bildirilmiştir. Kocaaltı Ağır Ceza Mahkemesi'ne yapılan itiraz da aynı gerekçeyle reddedilmiştir. Bu suretle, Ajan Ahmet Muş-

lu'nun TİP'i yıpratmak için sorumsuzca yaptığı suçlamaları yalanlamak imkânsız hale getirilmiştir.

İşte, tekHzip hakkının suistimali!

Bir emekçi partisi hakkındaki asılsız suçlamaların yalanlanması söz konusu olunca tekHzip müessesesi işlememekte, buna karşılık o suçlamaları yapan polis ajanının sağlam delillere dayanarak ilgili pazara çıkartılınca akan sular durmaktadır.

Ama tekHzip hakkı ne kadar suistimal edilirse edilsin, gerçekler gün gibi ortadadır ve halkıyı Muşlu hakkında şaşmaz hükümünü vermiştir:

Kara Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkemesi'nin 6 Ekim 1965 tarih ve 965/1161 sayılı yazısına göre, Ahmet Muşlu bir ajandır!

Muşlu kerametli kendinden menkul şeyler gibi istediği kadar "ben ajan değilim" desin, ANT'nın açıklamasından sonra Türk işçi hareketinde resmen "ajan" olarak damgalanmıştır. Üstelik Muşlu şimdi deşifre olmuş bir ajandır ve artık bugüne kadar hizmet ettiği çevreler de kendisine yâr olamayacaktır!

ÜNİVERSİTE

■ Demirel ve Rektör Egeli'nin Terör Kanunu konusundaki demecleri üniversitede tepki yarattı.

BAŞBAKAN Demirel, Bayram Gazetesi'ne yazdığı yazıda "Bayramlarda kırgınlıklar unutulur, küskünlüklerin yerini barış alır" dediği halde Terör Tasarısı'ndan vazgeçemediğini belirten ve profesörleri suçlayan demecler vererek ve demokrasilerde baskı gruplarının varlığını reddederek çatışmaları kendisi körükledi.

Demirel, Ankara Bayram Gazetesi'ne verdiği demecde "Bizim demokratik rejimde baskı grupları yoktur. Baskı grupları diye ortaya çıkmak demokrasi sahtekârlığıdır" demiş, İzmir'de de "tasarıdan vazgeçmediklerini" söylemiştir.

İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Ekrem Şerif Egeli de, Terör Tasarısı konusundaki tartışmaların fikir hürriyetinin ortak bir tarafının bulunmamasından ileri geldiğini söylemiş ve "Bu konuda polemige girmek hatadır" demiştir.

Prof. Kubalı İse, bu demecin "fikir hürriyetine ve ilme karşı hükümeti desteklemek için verildiğini" belirterek sunuları söylemiştir: "Bu demec, daha ziyade Sayın Rektörün 1960'dan evvel iktidarda üniversite arasındaki gergin münasebetlerde oynadıkları malûm rolü tekrar oynamak istediğini göstermesi itibarıyla üzerinde durulmaya değer... Bu çeşit bir rol, iktidar için olduğu gibi üniversitemiz için ve bilhassa kendileri için çok zararlıdır."

Prof. Velidedeoğlu ve Prof. Tunaya da, gerek Demirel'in, gerekse Egeli'nin demeclerini şiddetle tenkit etmişlerdir.

Prof. Egeli'nin çıkışından sonra, her alanda olduğu gibi, üniversitede de iktidarın dikta fetvacıları ile anayasa savunucuları artık kendilerini belli edecektir.

Sanayide Milliyetçilik

DOKTOELARIN bazı ilaç şirketleriyle ortak olduğu ortaya atılınca herkes bir şey var sandı. Gazetelerdeki açıklamaların için içyüzünü anladık. Demek pek çok konuda aydınların bile gözü kördür. Halkın ne halde olduğunu hesaplayın.

Türkiye'de ilaç yapan, satan sermayenin yarısından çoğu yabancıdır. Birkaç yerli şirket vardır, onlar da özel teşebbüstür. İlaç yüzünden yabancılara nasıl soyulduğumuzu halk bilmiyor.

Doktorlarımızdan 1553 tanesi bir araya gelip, 10 milyon sermayeli bir ortaklık kurmuşlar. İlaç yapıyorlarmış. Ve güya sürümü artırmak için reçetelerine hep kendi ilaçlarını yazıyorlarmış. Bu da yabancı sermaye sahip ve ortaklarının hoşuna gitmiyormuş. Gitmez, insanların hakkı var.

Ama Türk halkının hakkı yok mu? Bu

gürültüler kopunca bir eczacı arkadaşımıza gittim. İki ilaç gösterdi bana. Biri yerli, biri yabancı. İkisi de aynı ilaç ve 16 şar haph. Yabancı olanın üzerinde "Türk Malı" yazıyor. Ama sadece Türkiye'de yapıp paketlenildiği için böyle diyorlar. Yabancı ilacın adı "Terramicya". İçinde 250 miligram "Tetrasyline" bulunan vitaminli bir antibiyotik. Fiyatı 29,20 lira.

Bir de yerli olana bakalım. Adı "Devasiklin Vitamine". Bu da vitaminli ve içinde 250 miligram "Tetrasyline" var. Fiyatı 7,90 lira. "Deva" yapımı... (Aynı ilacın yerli özel teşebbüs yapımının fiyatı 13,70 lira.)

İşte iki şişe arasındaki fark! Eczacı arkadaşım başka ilaçlar da gösterdi. Hepsi de böyle % 100, % 125 soygun! Hele o, 5 liradan 50 liraya kadar yabancı kremler, "Helena Rubinstein" ler. Hepsinin içinde 150 kuruşluk yerli "Krem Pertev" de bulunan başka bir şey yok...

Yurdun çıkarları sadece sınırlarda de-

ğil, gerçek bir "milliyetçilik"le asıl endüstride, ticarete korunuyor. Bu bilince varan 1553 doktor, birleşip bir ortaklık kurmuşlar, reçetelerine kendi ilaçlarını yazıp sürüm sağlıyorlarmış. Şimdiye kadar yapmadılarsa yapınlar. Kendi ilaçlarını yazınlar. Hem yerli, hem ucuz. Öyle 15-20 ilahta da kalmayınlar. Artırsınlar sermayelerini. Daha çok yapıp onları da yazınlar. Hisse senetleri çıkarsınlar, eli lira, yüz lira, birer pabuç giymeyip alalım. Bu, hastayı sömürmek değil, korumaktır. Şimdi Ben "Deva"yı tutfuyorum. Onu desteklemek istiyorum.

1553 doktor hepinize örnek olmuştur. Okullarda kullanılan kalemlerin yüzde doksanı yabancıdır, İngiliz, Çekoslovaklı. Kitapları, defterleri "özel teşebbüs" yapıp sürer. Öğretmenler de doktorların yaptığını yababilirler.

"Deva" yı yaratan doktorları kutlırım.

FAKİR BAYKURT

Bağımsızlıktan Yarı Sömürgeliğe

FETHİ NACİ

Ferruh Doğan

İKTİSAT POLİTİKASI!

1838 İngiliz Ticaret Muahedesi, dış borçlar, Muharrem Kararnamesi, Dünyunu Umumiye... Bir İmparatorluğun bir yarı sömürge haline gelişinin nirengi noktalarıdır bunlar.

Sonra Milli Kurtuluş Savaşı. Öz kaynaklarımızla kalkınma çabaları. Ve sonra yeniden emperyalizme teslim oluş: Dış borçlar, yabancı uzmanlar. Ve derken yabancı üsler ve tesisler. Ekonomide ve politikada bağımlı bir ülke. Batı emperyalizmine ve kapitalizmine karşı kanla kazanılmış bir bağımsızlıktan tekrar yarı sömürgeliğe düşüş...

Cumhuriyet döneminde bağımsızlıktan yarı sömürgeliğe düşüşümüzü, ülkemizi yönetenlerin iktisat politikalarını kendi ağızlarından açıklayarak göstermeğe çalışacağız. Seçtiğimiz sözler, ayrıca bir yorum yapmayı gereksiz kılacak bir açıklıkla anlatmaktadır izlenen politikayı. Eklenice tek nokta şudur: En hararetli devletçilik yılları da dahil olmak üzere, Türkiye'de, Cumhuriyet'ten bu yana, esas olarak, kapitalist kalkınma metodu uygulanmıştır.

MILLÎ Kurtuluş Savaşı'ndan sonra, İkinci, İş Bankası (1924), Sanayi ve Maadin Bankası (1925) gibi kuruluşlarla ve Teşviki Sanayi Kanunu (1927) ile yalnız özel sektör eliyle kalkınma yolu denendi.

1929. İsmet Paşa'nın, Aralık ayında, Meclis'teki nutkundan: «Her şeyden evvel fertçe ve devletçe birbirimize güvenerek ve birbirimize yardım ederek ve dayanarak bu yeni mücadeleyle, milli para, milli iktisat, milli tasarruf mücadelesini behemehal başaracağımıza itimat etmeliyiz.»

1930. İsmet Paşa'nın, 30 Ağustos'ta, Sivas demiryolunun açılışında söylediği nutuktan: «Liberalizm nazariyatı bütün bu memleketin güç anıyacağı bir şeydir. Biz iktisadiyatta hakikaten mutedil devletçiyiz. Bizi bu istikamete sevkeden bu memleketin ihtiyacı ve bu milletin fıtrî temayülüdür.»

1931. Atatürk'ün, Ocak ayında, İzmir'de söylediği nutuktan: «Fırkanızın takip ettiği program, bir istikametten tamamiyle demokratik halkçı bir program olmakla beraber iktisadi noktai nazardan devletçidir. Bu itibarla fırkanıza müstenit olan Hükümeti Cumhuriyetin her noktai nazardan vatandaşların hayatı ile, istikbal ile ve refah ile alakadar olması tabiidir.»

1935. İktisat Vekili Bayar'ın İzmir'de yaptığı bir konuşmadan: «Devletçiliğin bizzat manası şudur: Fertlerin hususi teşebbüslerini esas tutmak, fakat büyük bir milletin ve geniş bir memleketin bütün ihtiyaçlarını ve birçok şeylerin yapılmadığını göz önünde tutarak memleket iktisadiyatını devletin eline alması.»

1937. Kasım ayında Atatürk'ün Meclis'te açış nutkundan: «Bir defa, memlekette topraksız çiftçi bırakılmamalıdır... Büyük çiftçi ve çiftlik sahiplerinin işletebilecekleri arazi genişliği, arazinin bulunduğu memleket bölgelerinin nüfus kesafetine ve toprak verim derecesine göre sınırlamak lazımdır.»

1938. İktisat Vekili Kesenir'in Aralık ayındaki konuşmasından: «Yeni dört senelik plan başlıca modern ve lüzumlu bazı sanayi istihsalatımızın artırılmasını, iktisadi istiklalimizi ve milli müdafaaımızı koruyacak yeni sanayi müesseseleri tesisini, limanlar ve büyük elektrik santralleri inşasını, deniz ticaret filomuzun ve tersanemizin yapılmasını istihdaf etmektedir.»

1945. Ekonomi Bakanı Fuat Sirmen'in konuşmasından: «Ekonomi Bakanlığının görüşü odur ki bir memleketin sanai kalkınması yalnız devlet

eliyle istediğimiz hacimde ve süratle yapılamaz. Esasen hepimizin bağlı bulunduğu ve inandığı partimizin programı devletçiliğimizin hududunu ve şeklini tayin ederken burada ferdi teşebbüsü esas olarak kabul etmiştir.»

1947. Hasan Saka hükümetinin programından: «Şu noktayı belirtmek isterim ki hükümet her türlü ekonomik teşebbüslerde yerli olduğu kadar yabancı sermayeye geniş yer ayırmak ve bunları teşvik etmek karardadır.»

1950. Başbakan Ş. Günaltay'ın, Mayıs ayında, radyo konuşmasından: «Memlekette hususi sanayi inkişafını kolaylaştırmak maksadıyla, uzun vadeli krediler sağlayacak bir sanayi bankası kurulması temin edilmiştir... Memlekette cenebi sermayesi celbine mafuz kanunla hariçten gelecek ve yurdun iktisadi kalkınmasına kullanılacak sermayelere transfer imkânı verilmiş olduğu gibi hususi teşebbüs erbabı tarafından hariçten temin olunacak kredilere de Hazine kefaleti temin edilmiştir.»

Seçimden sonra kurulan 1. Menderes hükümetinin programından: «Bundan böyle amme karakterini haiz olmayan sahalarda işletmeciliğe geçmiyeceğimiz gibi, muhtelif sebepler altında kurulmuş olan işletmeleri, amme hizmeti gören ve ana sanayile taalluk edenler hariç, muayyen bir plan dahilinde elverişli şartlarla peyderpey hususi teşebbüse devretmeye çalışacağız.»

1954. Genel seçimlerden sonra kurulan Menderes hükümetinin programından: «Memleketin sanayileşmesinde, zengin tabii kaynaklarımızın ve petrolümüzün bir an önce işletmeye açılmasında ve milletimizin hizmetine arzunda yabancı sermaye ve teknik bilginin teşriki mesaisine verdiğimiz ehemmiyet... milletimizin tam tasviline mazhar olmuş bulunmaktadır.»

1955. Menderes'in Meclis'teki bir konuşmasından: «Arzettiğim gibi bütün esaslı meselelerimiz bugün halledilmiş bulunmaktadır. Azami 1957'de, 1958'de bu memleket, hudutları yirmi sene kapansa dahi, kendi imkânlarıyla, kendi hudutları içinde müreffeh ve mesut bir hayat yaşayacak bir hale gelmektedir.»

1957. Bayar'ın İstanbul konuşmasından: «Biz memleketimizde Amerikalıların ilerleyişleri seyrini takip ederek çalışmaktayız. Öyle ümit ediyoruz ki 30 sene sonra bu mübarek memleket 50 milyon nüfusu ile küçük bir Amerika olacaktır.»

YER darlığından bu kadar örnekle yetiniyorum. Sonra 27 Mayıs. Karma hükümetler. Ve Adalet Partisi iktidarı...

Yukarıya aldığım sözler, Cumhuriyet'te başlayan «millî sınıflı ilkelere, «iktisadi istiklâl» gibi, «halkın refahı» gibi sözlerin zamanla bir yana itildiğini, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra «özel sektör» ve «yabancı sermaye» sözlerinin ön plana çıktığını, DP iktidarının yeni sömürgeciliğin hizmetinde bir iktidar olduğunu açıkça gösteriyor. AP, bu politikada, DP'yi de geçmek yarışındadır.

Gerek 19. yüzyıl Osmanlı tarihi, gerek Cumhuriyet'ten bu yana geçirilen deneyler, ekonomik bağımsızlık olmadıkça siyasi bağımsızlığın bir şey ifade etmediğini açıkça göstermektedir. «İkinci Milli Kurtuluş Savaşı» ilkesi, bu gerçeklerin ışığında ortaya atılmış bir ilkedir. Ve tarihin bir kere daha tekerrür etmemesi, bu ilkenin gerçekleşmesine bağlıdır: Yani Türkiye'nin nihayet kendi kalkınma yolunu, kapitalist olmayan kalkınma yolunu bulup uygulamasına, böylece hem politik, hem ekonomik özgürlüğünü elde etmesine...

"VALLA PADİŞAH ANGARADA OTURUR!"

GECE çıkan fırtına, kar yüksekliğini bir kat daha artırmış. Soguk da ona göre artırtmış artmış.

Mustafa geldi erkenden. «eyvaha dedi «bugün koyunlar aç kalacak.» «Otan mı tükendi?»

«Ot birez var amma yedirecek yer yok. Bu karda, bu fırtınada çıkaramak koyunları. Çıkaramayınca da doyuramam. Çünkü içeride üstüste duruyorlar nerdeyse. Altıları da yaş. Orada ot verilemez.»

«Sizin oraya gidelim» dedim. Kalktık. Karın kalınlığı bir buçuk metre var.

Evden çıktıktan sonra birkaç adım atmıştım ki Mustafa koluma yapıştı. «dur gitme, kuyuya düşeceksin» dedi. Megersem, karın altında Mehmet Yaşar'ın açtığı bir kuyu varmış. Tulum-bası falan yok tabii. Daha kazılması da bitmemiş ama iyi havalarda dibine biriken suları almak mümkün oluyormuş. Karın altında kalan kuyunun ağzını temizlemek ve su almak geldi akıllarına.

Çocuklardan birisi Çingil denen bir bakır kap getirdi, uguna bağladılar. Karı küredikten sonra sallandırıp da su çıkacaklardı, biz yürüdük...

Yürürken ayağım bir çula dolandı. Bir kazığa çul bağlamışlar. Mustafa güldü. «Mehmet Yaşar'ın yazlık kenefinin kapağıdır bu çul» dedi. Demek çulu kazıktan kazığa gerince kapı yerine geçiyor. Sen de geçiyorsun arkasına, ne güzel memleket!

Ne yenilik varsa bu Mehmet Yaşar getirmiş turaya zaten. Yazlık kenef onun, kazılmış kuyu onun, yer üstüne yaptırılmış oda onun. Köyün en uyanık insanı. Bir de kavaklık yapmış köyün dışına. Adana'dan göçüp gelmesinin bunları yapmaunda büyük rolü var. Siyasal yönden de büyük bir aşamaya gelmiş Mehmet Yaşar: Eskiden koyu demokrat iken 3 Haziran 1960 günü halkçı olmuş. «Şimdilerde ortanın sonundayım» diyor. Dikkat edin, ortanın solunda değil, «ortanın sonunda». Artık bu deyimlin onun içindeki kavramı neyse, da böyle bir yol tutmuş. «Ben ni-

sanlı değilim, kime olsa dönerim. Bu işin işçi Partine kadar yolu var arkadaş» diyor...

«Nerde senin ev Mustafa, hani?»

«Aha geldik!»

Dümdüz yürürken iki adım aşağı indik. Önümüzde açık bir kapı. Büküle-rek girdik içeri. Göz gözü görmüyor. Gözlerimiz karanlığa alışın diye bekledik biraz. Sonra sol yanımızda bir deliğe girdik. İçerisi koyun dolu. Tipi yüzünden kapattığı 'pece'yi açtı Mustafa. Peceyi açınca içeriye görece kadar ışık girdi.

Ayaklarımızın altı vicak vicak koyun mayısı. Bütün gün hattâ bütün bir mevsim ayakta duruyor bu koyunlar. Hem sıkışık olmalarından hem de altılarının yağ olmasından yatamıyorlar.

«Şu dilsiz hayvanlar için ayrı bir ahır yaparsan, biraz geniş tutturursan, altılarında da kuru gübre serpelesen, rahat etseler olmaz mı?» diyorum. «Biz de köylüyüz, ahırımızda yemlikler vardır duvar boyunca. Oraya saman doldururuz, hem dinlenir hem yerler. Altılarında kuru gübre serpelesen, rahatça yatarlar. Daha düne kadar bu vazife benimdi evde. Yıllarca yaptım bunu.»

«Adet oluyormuş orada, ahır yok bizde» diyor. «İşpencisi budur bizimkinin. Yeniden ev yaptıramam. Bu koyunların çoğu bahara çıkamaz. Ben zengin-men-gin belleme bunları görüp de. On burda on da ötede. Yirmi koyunum var altı üstü. Buna karşı gökte uçan kuşa borcum var. Hükümetin Pangasına borcum var. Bu borçların birezi döl dökümüne, birezi kuzu kırmama, (Döl dökümü: koyunların kuzulama zamanı).»

Koyunların durumunu gerçekten yürekler acıydı. Hem altıları yağ olsun, hem aç dursunlar, olacak iş miydi bu? (Bereket ertesi gün tipi durdu da evin hemen önüne çıkarıp ot verdi Mustafa, herkes gibi.)

Mustafa'nın koyunlarını görünce, ister istemez Elazığ'daki Piyade Alayını düşündüm. On yıl önce askerdim Elazığ'da. Kış da Van çevresinde gördüğüm kıştan aşağı değildi hani. Askerlerin yattıkları yere kiremitlerin arasından kar girmesi bir yana, yemek yedirecek yerimiz yoktu. Koğuşun önüne toplardık çocukları, karın üstünde ayakta dağıtır içerlerdi çorbalarını. İyi havalarda da aynı yere rahatça oturarak olur giderdi tabii...

Mustafa'nın koyunları yerlerini iyi ısıtmışlar ya o avuç içi kadar peceyi açınca hemen sogudu içerisi ve de kar dolmaya başladı. Onun için Mustafa hemen deliği tıkağı ve «gidelim» dedi.

Nereye gideceğiz? Göz gözü görmüyor.

«Ana!» diye ünlendi Mustafa.

«Ha!» diye bir ses geldi.

Sesin geldiği yana yürüdük.

Tamtakır ev

Miskal Kadını'nın evi

Dar geçidi bitirince yaşlı bir kadın gördük evin ortasında. Yan peceden azıcık ışık giriyordu. Belki de bu arada açıverdi ışığı kadın. Bu kadın Miskal Kadını'nı ta kendisiydi. Beni yaban yerine koyup görmeğe gelmişti dün.

Bu bölümün tabanında mayıs yok. Orta yerde bir tandır var. Toprak taban sergisiz. Bir kaç parça gileyi toplayıp köşeye koymuşlar. Tandırdan ateş de yok. Ateşsiz, kupkuru bir çukur olan tandırın başına oturmuş karanlıkta, düşünüyor Miskal. Dışarda tipi inim inim iniyor. Peceden kar içeri sırıyor. Koyunların kaldığı yerden gelen sıcaklık da yetmez burayı ısıtmaya.

«Bu ev bana Nigar Kadından yadigar kaldı» diyor Miskal. «O olmasa şuncagızınız da olmazdı.»

Bunları yarı kürtçe yarı türkçe söylüyor. Anlayamadığım yerlerini Mustafa türkçeleştiriyor bana.

«Şurada da koyun var» diyerek içeriyi gösteriyor Mustafa. Ve yürütüyor. Koyunların önüne girdiği değneği alıyor, koyunların arasına giriyoruz. Koyunların yarısı da buradaymış. Onların durumu da öteki bölmedekilere benziyor. Bu yeraltı evinin yamışı çok eski. Ama öyle ayarlanmış ki yapılrken, birbirine bağ üç göz olacak, ortasında insanlar, iki yanındakilerde de hayvanlar kalacak. «Bu iki gözün biri koyunlar biri de öküzler için düşünmüş» diye diyor Mustafa. «Ama öküz olmayınca ikisine de koyun dışıabiliyor.»

Köyde bazı evlerin bir çift öküzü var. Öküzü olan evin kağısı da oluyor. Hafiften çiççilik yapan alleler bunlar. Tarlaya gidip gelirken üstüne heybeyi atıp öküzle biniyorlar.

«Tandır niye ya'madan erkenden» diyorum Miskal Kadına. «Bizde kadının ilk işi tandırı yakıp tencereyi üstüne oturtmaktır. Evin içi şöyle bir dumana boğulmalı da insanın içi ısınmalı sabah sabah. Hele böyle günde nasıl duruyorsun ırsız ocaksız?»

«Ben öğle sonu yakarım tandırı» diyor. «İçine de öğün çömeğini oturturum. Ayaklarını tandırın sıcağına salar, üstüne de çul örterim. Geceye kadar sıcak kalır tandır.»

«Peki bacaklarından yukarı?»

«Ayağını sıcak tut başını serin!»

Alışınca katlanıyor demek. Tandırın hava deliğini buldum koyunluğun kapısına doğru ilerleyince. «Külleni de açık» dedim, «bari tandırı yakınca külleni kapa da çabuk soğumasın?»

«Olur mu külle kapatılmadan!» dedi.

Duvarlara elimi sürüyorum, ufacak ufacak taşların yamru yumru yan yana getirilmesinden ibaret. Üstelik tandır-dan çıkan bütün duman bu duvarlara sıvanmış. Bizim köyün evleri gibi yani. İstampa olarak bile kullanılabilir duvardaki ıslak is.

Miskal'ın tüm varlığı, kögedeki şiltelerin dışında kalan bir tencereyle birkaç sahadan ibaretti. Bir torbada da un. Tezek yönünden sıkıntıda olduğunu sanıyordum Miskal'ın. Bu tandırın böyle günde yanmaması başka anlama gelmez. Koyunların altında kat kat mayıs vardı ama onun kazılması, kurutul-

Miskal Kadın: "Görmüşem öğretmen talim ettirir: sol, sağ! sol, sağ!"

MAHMUT MAKAL

Doğunun çocukları, sefalet çocuklarıdır...

«Köyünüzün bağlı olduğu Van'a gittin mi hiç, gördün mü?»

«Valla ve hilla gitmemişem, görmemişem.»

Bir yandan da gülüyor, hiç düşünmeden cevap verdikten sonra basıyor kahkahayı anlamsız sorularım için

«Ankara'da padişahın başka kim oturur?»

«Bilmenem kim oturur.»

«Sandığa niçin rey atarız?»

«Valla bilmem, bana verirler bir kâğıt, ben de sandığa (eliyle oy atma hareketi yapıyor) atarım onu.»

«Ya demokrasi?»

«Yok, valla bilmenem öyle şey.»

«Miskal Kadın, seksen yaş yaşayınca, daha da yaşayasın. Eskiden nasıllı dünya, şimdilerde nasıl, fark görüyor musun, neler düşünüyorsun?»

Ayaklandı, heyecanla elini tuttu peceden gelen karın altına:

«Bu kar hep böyle yağar, her kış yağar» dedi. «Valla bereket kalmadı, saygı kalmadı. Gücü gücü yeteni dövüyor. Parası olan hakkı çıkıyor. Eskiya yoktu eskiden, hinci çoğaldı. Valla Kemal'in devri başkadır... Atatürk iyi padişahı. Hükümet vardı. Bulgurumu, yorganımı elimden alsalar hükümete gidemem lila el...»

Değişen nedir?

NEDEKİ EVLERİN YAPIMI, KULLANIMI DA AYNI.

Evden çıkıyoruz. Evin dışı toprakla bitişik, düz. Öteki evlerin yapımı, kullanımı da aynı.

Mustafa boyuna Hacca gidecek birinden söz ediyor. Köyün en zenginiymiş. İkiyüz kaçar koyunu varmış. Ayrıca Hacca gitmenin veni bir biçimi varmış, o biçim gidecekmiş: Gidemeyecek olanlar para veriyormuş, hepsinin yerine gidiyormuş gidecek olan.

Hacın evine gidiyoruz. Her şey aynı, Mustafanın evinde olduğu gibi. Bir Karagöz Gazefesi bulmuşlar, onu saklıyorlar. Neymiş, Ramazan olmasına rağmen Süleyman Demirel Efendi ağzına kadeh götürüyormuş da Kosgin'le, onun resmini saklıyorlarmış, oy zamanı gelenlere gösterip müstüman olmadıklarını söyleyeceklermiş...

Köyün içinde şöyle bir dolaşalım, öleceksek ölelim, diyorum.

Yürürken bir evin kapısını açık buldum ve daldım. Öyle ya, şu köyün ve de köylülerin yaşantısını görmek istiyordum, görmeğe geldim. Hani var ya Behçet Kemal'in «Görmeğe Geldim», öyle işte...

İçeriye duman doldurmuş adamakıllı. Bu dumanda ferah okumak mümkün değil ama girdik bir kere. «Dükkanacı Ağa'nın karısını tandırın başında bulduk. Aylardır eli değmemiş de şimdi başının kirini yıkıyormuş tandırın başında. Bir tas su ısıtmış ve eğilmiş evin toprak tabanına, o iki yanlı kemik taraklardan almış bir de, boyuna tarak vuruyor saçına. Saçı da ağırmış, dolayık. Avuç avuç eline geliyor tarağı vurdukça.

İşini bırakıp kalkmak istedi bizi görürce. «Bir şey yok, işine bak» dedim. Ama devam etmedi, engel olduğum için üzülüm.

Köşede gülteler ve kap kacak. Duvarlar işle sıvahlı. Çömlek gibi bir şeyler asılı. Tabanda serili bir şey yok, kilim falan. Miskal Kadın'ın evi gibi tipki. Biz bize benzeriz, ev eve benzer... Evi dolduran duman peceden çıkmak isterken kar da girmek istiyor ve el içi kadar delikte, girer-din-cıkardın diye kavga ediyor ikisi. Dükkanacı Ağa'nın karısı ise tam anlamıyla hayatla kavga ediyor. Onun ömür boyu yaptığı ve yapacağı bu kavga, her yurtta barışı, yani insanca yaşama aşamasına ulaşarak ilkelikten kurtuluşu düşündürüyor bana. Ama bunları, bu ilkelik içinde yaşama kavgası verenleri kurtarmak bir yana, kurtulmasını isteyenlere ne lekeler sürüyorlar siyaset piyasasında, görüyorsunuz. Sınıf farkı yokmuş v.b. Falanca sömürücü tüccar ya da fabrikatör, siyaset cambazı, din tüccarı, milliyetçilik tüccarının karısı da Miskal gibi, Dükkanacı Ağa'nın karısı gibi mi? Miskal'a göstersek onların yaşantısını ve de birkaç gün taddırsak, bu iki dünya arasında fark olup olmadığını sorarsak, acaba «fark yok» der mi Miskal ya da Dükkanacı Ağa'nın Suna'sı? Miskal'a sordukları soruları 17 yaşındaki Yıldız'a sordum. Aldığım karşılıklar aynı.

Eyyy! Değişen ne?..

(Devamı var)

ması, için üstünden bir yaz geçmesi gerekirdi. Bunu soruyorum, şu mihi ediyor...

Mustafa'nın evi tam anlamıyla tam-taktır.

"Valla bilmenem"

NEDEKİ EVLERİN YAPIMI, KULLANIMI DA AYNI.

Miskal Kadın'la biraz görüşmek, konuşmak istiyordum. Tandırın başına oturdum. Ona dört beş cümlelik bir söyley çektim. Söylevin içinde kaloriferden sobaya, havazasından gazocağına dek her şey var. Elektrik bile. Tanımlamaya çalışsam da anlamadım Miskal. Kadında yaş seksen. Ve dipdiri duruyor. Demek onun yapısı da bu iklimi göre yapılmış...

Başka şeyler sormak geçiyor içimden, gelişigüzel:

«İsmet Paşa'yı bilir misin, duydu mu?»

«Valla bilmenem.»

«Süleyman Demirel, Başbakanınız...?»

«Valla Demir ben bilmem.»

«Rey verdin mi, kime verdin?»

«Kime verdim bilmem valla.»

(Yanımızda duran Mehmet Yaşar'ı gösteriyor: «Ona vermişem,» diyor.)

«Sen hiç komünist gördün mü, neymiş şu komünist dedikleri?»

«Valla bilmenem gamanıs ne, hiç görmemişem.»

«Bazımızda kim var, Cumhurbaşkanını nerde oturur?»

«Valla Padişahı İsmail'de, yok Angarada oturur.»

«Tural'ın Emirnamesini duydu mu?»

«Valla emir almanuşem seksen yaşına gelmişim de.»

«141-142 nci maddeleri duydu mu, komünizmi önleyici maddeleri?»

«Gamanıs görmemişem, madde duymuşem he valla.»

«Elektrik gördün mü hiç, şöyle düğmeyi çevirince yanar?»

«Anlamamışem ne dilsin he valla ve hilla.»

«Amerikalı gördün mü, sever misin?»

«Valla duymuşem, o gavırdır bizi keser.»

Bütün gün, hattâ bütün bir mevsim ayakta duruyor bu koyunlar... Hem altları yaş hem de karınları aç...

OF BANK
BİR ÇEKİLİŞTE
5
MİLYON
VERİYOR

TEKER
BANK
BİR ÇEKİLİŞTE
15
MİLYON
VERİYOR

BANKALAR ARASINDA

7 129 sayılı Bankalar Kanunu, "Bankacılık mesleğinin inkişafı, Bankalar arasında tesanüt temini ve haksız rekabeti bertaraf edecek tedbirleri ittihaz ve tatbik etmek maksadıyla..." Bankalar Birliğini kurmuştur. 57. madde hükmüne göre, bütün bankaların üye olmak zorunda bulunmuş bu teşekkül, bankaları geliştirmek için her türlü tedbirleri alacaktır. Bankalar arası ilişkilerde mesleki dayanışmayı güçlendirecektir. Üyeleri arasında haksız rekabeti yitirmek için bütün tedbirleri adacaktır. Bunların yanında da iç ve dış ilişkilerde, Türk Bankacılığını temsil edecek bankacılığın gelişmesini izleyerek üyelerine tavsiyelerde bulunacak, bankacılık işlemlerinde birlik sağlayacaktır. Hatta daha da öteye giderek, banka ve bankacılık konularında resmî makam ve kurullara danışmanlık edecektir.

Yasanın ve Birliğin kuruluş amaçlarının hep bir hedefi gösterdiği açıktır. Bankalarımızın birlik içinde, yurt kalkınmasında üzerlerine düşen ödevi tam yerine getirebilmesini sağlamak.

Ancak, bugünkü durum çerçevesinde bunun imkânsızlığını da belirtmeliyiz. Çünkü, bankalarımız, aralarındaki korkunç rekabet ve alışlagelmiş plasman politikalarıyla kapkaç krediye angaje diler. Bir başka deyimle, bugünkü düzeni devam ettirmek zorundadırlar. Bunun nedenlerini kısaca incelediğimizde, durum apaçık ortaya çıkacaktır.

Çok uzun ömürlü bankalarımızın varlığı belirtilebilir. Örneğin bir Ziraat Bankasının 100 yılı aşkın bir süredir gelişme kaydettiği, büyük bankalarımız arasında olan bir T. Ticaret Bankasının daha geçtiğimiz günlerde 54. yılını kutladığı söylenebilir. Ama, bugünün anlamında ya da yüz yıl önce-sinin davranışları anlamında bankacılığı bizde sadece yabancı bankalar yapmışlardır. Bu anlamda ilk milli bankamız, 1924 yılında kurulan T. İş Bankasıdır.

O yıllara kadar, Türkiye'de bankacılık işlemlerini Osmanlı Bankası, Doyçe Bank, Selânik Bankası, daha sonraları Banka Komerçiyale İtalyana, Banko Di Roma ve Holantse Bank Unî N.V. diye sıralayabileceğimiz yabancı bankalar yapmıştır. Bu bankalar sırasıyla, İngiliz, Alman, Fransız, İtalyan ve Hollanda finans gruplarına dayanmaktadır. Ve ülkemizdeki bankacılık geleneği de bu uluslararası finans gruplarının kendi ülkeleri lehine bütün olanaklarıyla kurdukları rekabet anlayışıyla gelişmiş bulunmaktadır.

Yabancı bankalar, Osmanlı İmparatorluğunun bütün ekonomik ve siyasal durumunu ele geçirmek amacıyla çalışmışlardır. Zaman zaman, yönetimin su ya da bu devlet lehine davranışlarıyla da başarı kazanmışlardır. "Düvân-u Umumiye" birleşmesinden sonra da bu rekabet durmamış, giderek daha da gelişmiştir. Tabii bu yüzden de, bankalar Türk ekonomisinin kalkınması, gelişmesi için değil, kendilerine en yararlı olanaklar sağlayacak bir dâve, bir hammadde deposu ve tüketim

pazarı olarak kalmamıza çaba harcamışlardır. Bütün kredilerin plasmanı, bu genel felsefeye uygun olarak, komisyonculuk, ithalat ve ihracatçılık gibi aracı işlerine ayrılmıştır.

Millî ekonomî yaratılmasına çabaları, bankaların buna katkıda bulunması gerekleri üzerinde durulurken de, bu gelenek ve görenekten hareket edilmiştir. Böylelikle 1930 sanayi planı dönemi dışında, bankaların kredi plafonları serbest bırakılmış, büyük miktardaki meblağlar, aracı işlere aktılmıştır. Ticari kredilerin, hem her an çekilebilecek mevduat karşılığında seyyal oluşu, hem de yatırım kredilerinin uzun vadenin yanında az faiz getirmesi, kısaca zamanda bankalarımızı, bir finansman kaynağı olmaktan çıkarıp, birer ticaret kurumu haline getirmiştir.

Rekabet

Oysa, dayandıkları kaynaklar, doğrudan doğruya, yarı garantisinden yoksun, bütün tasarrufu temel ihtiyaç maddelerini daha az tüketmekten meydana gelmiş yoksul kitlelerdir. 1965 yılı sonundaki 9.822 milyon liralık tasarruf mevduatının 4.817 milyon liralık kısmı 1 - 10.000 lira arasındaki tasarrufların birikimidir. Bunun dağılımı da, 1 - 100 lira arasında 93 milyon, 101 - 200 lira arasında 94 milyon, 201 - 400 lira arasında 227 milyon, 401 - 1.000 lira arasında 588 milyon, 1.001 - 5.000 lira arasında 2.235 milyon, 5.001 - 10.000 lira arasında ise 1.579 milyon lira tutmaktadır.

Bu rakamlar da göstermektedir ki bankalarımızın müsterileri daha çok küçük tasarruf sahipleridir.

Böylesine küçük tasarrufların sahipleri, artırılabildikleri paralarla hiç bir zaman yarılarını garanti edemeyeceklerinden emin bulunmaktadırlar. Bu bakımdan, bu garantili en kısa zamanda elde etmenin hırsıyla, ikramiyelerin, bu ikramiyeleri tanıtmada ustaca kullanılan sloganların peşine düşmekte, seyyal bir tutum takınmaktadırlar. Bankalar da bu durumu çok iyi bildiklerinden, daha fazla kredi olanaklarına kavuşabilmek için, daha cazip ikramiyeler vermekte, reklâmlar yapmaktadırlar. Tabii bu da bankalararası rekabeti alabildiğine geliştirmekte, kitleler üzerinde sağlanan etkiye göre sonuçlar yaratmaktadır.

Yasanın getirdiği Bankalar Birliği, sadece bu rekabeti daha olumlu şekle sokmak amacını taşımaktadır. Bankalarımızın, belirli kurallarda anlaşarak, davranışlarını ayarlamalarını ve seyyaliyet yerine durgun bir mevduat seyrini yaratarak, yatırımlarda önemli görevler yüklenmeleri amacını gütmüştür ya-sa koyucuları.

Ne var ki, eski gelenek, ilk defa 1930 yılında Ziraat Bankası tarafından denenen ikramiye dağıtım sistemini geliştirmiştir. Sadece bir kaç kere denenip bırakılan bu sistem, Yapı ve Kredi Bankası'nın kuruluşundan sonra, Bankalar için vazgeçilmez bir mevduat toplama metodu olarak kabul edilmiştir.

tir. Hatta zamanla o hale gelmiştir ki, aynadan tarafa, semaverden tepsiye, altından mobilyeli eve kadar, bir insanın aklına gelebilecek her şey, "boş yok" lotaryacılığı biçimine girmiştir. Ve biriktirdiği parayı her banka şubesinin açılışında oradan oraya dolaytırandan tutun, borca girerek mevduat yatırımlara kadar her türlü davranışla karşılamıştır.

İkramiye

Ev, apartman, döşeli kat, ağırlığına altın gibi çok değişik ve ilginç ikramiyelerin yanında, açılış hediyeleri, çeşitli armağanlar, bu rekabeti artırdığı gibi, bazı kişilerin, hediye dağıtarak, bir insanı ilgilendirecek bütün olanakları sağlayacağını ilân ederek bankalar kurmasına, toplanan mevduatı, çeşitli işlerde ucuz kredi biçiminde kullanmasına kadar varmıştır iş. Bankacılık, bir finansman kurumu olmaktan çıkmış, araçlara kredi açan bir ticarethane olmaktan da uzaklaşmış, sadece "bulan kazanıyor" kurumları haline gelmiştir. 1950 - 1957 lerin havası budur. Durmadan bankalar kurulmakta, şubeler açılmakta, alabildiğine ikramiye ya da armağan dağıtılmaktadır. Artık ciddi bir rekabetten bile söz edilememekte, armağanların yanında, Ödünç Para Verme İşleri yasasının hükümleri bir yana itilmekte, yapılan masrafların karşılanması, yükselen tasarruf mevduatı maliyetine uygun biçimde kar sağlanabilmesi için, alabildiğine yüksek faizle krediler verilmektedir. Tabii bu krediler daha çok paravan firmalara, kısa dönemde zengin olmayı kurmuş açığızilere verildiği için geri gelmemekte, batmaktadır.

Öyle ki, yeni kurulan bankaların yaşayabilmek için giriştikleri bu durum, aralarındaki büyük rekabete rağmen gelişmiş, oturmuş bankaları da etkilemekte, mevduat büyük bankalardan bu yeni kurulan ya da, "bankacılığın vakar ve haysiyetine yakışmayacak" armağanlar verebilenlere akmaktadır. Büyük balığın, küçük balığı yutması doğrusu tersine dönmek üzeredir. Özellikle büyük orandaki mevduatın çok küçük rakamlardan birikmiş bulunması, üzerinde titizlikle durulması gerekli sorunları ortaya çıkarmıştır.

Üst Kademede

İşte 1957 yılında 7129 sayılı Bankalar yasası, böyle bir ortamı düzenlemek amacıyla çıkarılmış, yukarıda belirttiğimiz Bankalar Birliğinin kurulması zorunlu sayılmıştır. Ama, ortamı düzeltmek için bu da yeterli değildir. Yine yasa ile, "Bu kanunla verilen işleri yapmakla ve memleketteki iktisadi faaliyetlerin icaplarına göre banka plasmanları üzerinde kevfîyet ve kemîvet bakımından tanzimî tedbirleri ittihazına ve umumî kredi hacmi ile umumî kredi hacmi içinde muhtelif kredi nevililerinin sektörler ve mevzular itibarıyla tevezüü tarzını ayarlamaya ma-

tuf kararlar almak ve bu kanunun tatbikâtı ile veya alelittlak bankacılık ve kredi mevzuları ile ilgili hususlarda Hükümetce tevdi edilecek mevzularda istişari mütalâalar vermekle vazifeli Banka Kredilerini Tanzim Komitesi kurulur." (Md. 47) Komitenin kimlerden, nasıl kurulduğuna geçmeden, görev ve yetkilerine bir göz atmak, sanıyorum, tabanda devam eden mevduat elde et-

Bülent Yazıcı
(İş Bankası Genel Müdürü)

Fahrettin Ulaş
(Yapı Kredi Genel Müdürü)

**RÖLÂNTİ
BANK
BİR ÇEKİLİŞTE
55
MİLYON VERİYOR**

**ŞİŞ BANK
BİR ÇEKİLİŞTE
BANKANIN
HEPSİNİ
VERİYOR!**

ÖLÜM KALIM SAVASI

me rekabetinin, bir de çok üst kademede devam etmesinin nedenlerini de ortaya koyacaktır.

Banka Kredilerini Tanzim Komitesi, sadece bankaların kredilerinin mevduat oranlarına göre limitlerini ya da sektörler arası dağılımını kararlaştırmakla kalmaz. Yurttaki ekonomik faaliyetin gereklerine göre, gerek nicelik, gerek nitelik bakımından da düzenleme tedbirleri alarak, banka kredilerini plafone eder. Bu demektir ki, sistem, sadece kapkaç ve aracı bir ticaret düzeni ise, yatırım politikası diye bir sorun yoksa, bunun sürdürülmesi, ya da değiştirilmesi Banka Kredilerini Tanzim Komitesinin elindedir. Kalkınma felsefesini kavrayıp, kalkınmaya bütün bankaların katkıda bulunmasına inandıkları takdirde, tabandaki rekabeti, frenleyerek, kredilerin büyük ölçüde sanayi yatırımlarına kaydırılması ya da bir plasman furıyasını devam ettirerek sadece ticari kredilerle yetinilmesi olanakları tamamen bu komitenin elindedir.

Sadece o kadar da değil, devamlı rekabetin getirdiği yüksek dispoñibilite zorunluluğunu ayardayarak, bazı bankaları sıkıştırmak, zor durumda bırakmak da yine bu komitenin yetkileri arasındadır. Örneğin, tasarruf mevduatının maliyeti, çok yüksektir. Ortalama bir hesapla % 7'yi bulmaktadır. Bunun plasmanı ise, ticari kredilerde % 10,5 finansmandadır. İse % 5 - 9 arasında değişmektedir. Ticari kredilerde, faizin yanında acıyo gibi, komisyon gibi çok değişik iskonto primlerini de buna katararak, böylelikle kâr olanakları artırılabilir. Ancak, devamlı bir artış ve devamlı bir plasman gelişmesinin sürdürülmesi gereklidir. Ve zaten, mevduatın karşılıklardan sonra kalan büyük kısmı, plase edilmektedir.

Bu karşılıklar, mevduatın belirli bir oranının, Banka Kredilerini Tanzim Komitesi kararları ile ve % 6,5 faiz karşılığında Amortisman ve Kredi sandığına yatırılır. Komite karşılık oranını % 10'dan az, % 20'den fazla olmamak kaydıyla düzenleyebilir. 7129 sayılı yasaya ek 153 ve 301 sayılı yasalarla bu limitler daha da yükseltilmiştir. Bunun yanında, bir de dispoñibilite vardır. Ve genellikle Bankalarda karşılıklarla dispoñibilite, % 50'yi bulur. Böylelikle, mevduatın maliyeti daha da artar.

Komitenin aldığı bir karar, karşılık ve dispoñibilite bakımından bütün mevduat ve Merkez Bankası kredilerini kullanmış bir bankayı ferahlıkla kavuşturabileceği gibi, sıkıştırılabilir de... Karşılıkların bir anda % 10 arttırılması, Amortisman ve Kredi Sandığına büyük miktarda paranın yatırılmasını gerektirir. Karşılıklar, Merkez Bankası kredileriyle ilgili olduğu için, bankalar buna derhal uymak zorundadırlar. Ve artan bu % 10, bazı anlarda bankanın seyyal mevduatını karşılamasını imkânsız kılar ve onu tasfiyeye sürükler.

Yüksek seviyedeki rekabet ise böylelikle, komiteye üye olabilmisler lehine bir durum yaratır. Çok zaman bu yapılmaktadır. Komite üyelerinin teşek-

külü de, bankalararası rekabette böyle bir durumu yaratacak şekilde düzenlenmiştir.

Banka Kredilerini Tanzim Komitesi, üç Bakan, Merkez Bankası Genel Müdürü, Hazine Genel Müdürü, İç Ticaret Genel Müdürü, Amortisman ve Kredi Sandığı Genel Müdürü ile, Odalar Birliği temsilcisi, Bankalar Birliği Temsilcisinin yanında, sermayeleriyle karşılıkları tutarı 5 Milyon Lira'dan fazla bankalardan 4. daha az olan bankalardan 1 genel müdürden teşekkül eder. Bankalar Birliği Genel Sekreteri, Birlik Yönetim Kurulu tarafından atanır. Birlik Yönetim Kurulunda ise, bankalar genel kurulda mevduat ve sermayeleri ile orantılı oy sahibi oldukları için, her zaman büyük bankalar egemendir. Ve Genel Sekreter bu büyük Bankaların istediği kişi olarak ortaya gelebilir.

Komite üyeleri, sadece bankacılık sorunlarıyla değil, genel ekonomik konularda da danışman olarak görev alacakları için, Hükümetle çok yakından ilişki kurmak durumunda olan kişilerdir. Kredi plafonlarının ayarlanmasında, uysal bir tutum göstererek, hükümet politikasının işleminde yardımcı olabilirler. Karşılığında da belirttiğimiz gibi, rakipleri aleyhine dispoñibilite sıkışıklığı, mevduat maliyetini dayandırmayacak bir seviyeye yükseltmek, Maliye Bakanlığı kontrolüne girmiş bankalar üzerinde konsorsium görevlisi olarak karar yetkisine sahip olmak gibi olanaklara kavuşurlar.

Bu yüzden de komiteye girebilmek için, kulis yapar, birbirleriyle oy savasına girerler. Son komite seçimlerinde, Yapı ve Kredi Bankası Genel Müdürüyle, Akbank Genel Müdürü arasında buna benzer bir çekışme olmuştur. Ve iki oy farkla Akbank Genel Müdürü Banka Kredilerini Tanzim Komitesine üye seçilmiştir.

Bankaların birlik içinde, korkunç bir rekabete girmeksizin, kalkınmamıza yararlı olmaları, hem planın hem de kendi yasalarının gereği olmasına rağmen, elde edilecek büyük avantajlar ve süregelen alışkanlıklar dolayısıyla, rekabet giderek hızlanmakta, böylelikle, hiç de yararlı olmayan ticari kredi plafonları alabildiğine geliştirilmektedir.

Bu durum sonunda devleti, hiç olmazsa devlet yatırımlarını uygulayabilmek amacıyla Bankaların Karşılık fonlarından yararlanan bir Devlet Yatırım Bankası kurmaya zorlanmıştır. 301 sayılı yasanın kabulünden sonra, Yatırım ve Kredi Bankalarının temsilcileri ile, planlamaya uygun bir Komite kurulması için, Sanayi Bakanına da komiteye alınması sonucunda, hükümetin felsefesi de liberal ekonomiye uygun biçimde olduğu için, yararlı kredileri vermek bütüñün olanaksızdır. Gelişme ve bu günkü durum, bize bunu göstermektedir.

Bu konuda en son tasfiye edilen T. Kredi Bankasını örnek olarak gösterebilirim. Böylece yüksek seviyedeki rekabetin, komite üyelerine neler kazandıracığını belirtmek ve çekışmelerin nedenini isbatlamak kolaylaşır.

T. Kredisi Faciası

T. Kredi Bankası, kurulduğundan bu yana, çalışmalarının büyük çoğunluğunu dış ticaret işlemlerine ayırmıştır. Bu konuda tutunmuş ve giderek, en büyük ithalat ve ihracat firmalarını toplamıştır. Öyle ki, dış ticaret işlemlerinde uzmanlaşmış bir banka olarak kendini kabul ettirmiştir. Ama, bu arada yanlış bir yol tutmuş, kaldıramayacağı yatırımların altına girmiştir. Daha doğrusu kaldıramayacağı değil, fabrikanın kuruluşundan hemen sonra monopol madde haline getireceğini sandığı bir dala yatırımında bulunmuştur. Çünkü, yıllardır bankaların yatırımları böyle imtiyazlarla donatılmıştır. Asıl yanlışlığı nokta burasıdır Türkiye Kredi Bankasının. Ve büyük dış ticaret işlemlerinden her yıl artan bir kâr elde ederken, birden durumu sarsılmıştır.

Medeni Berk
(Akbank Genel Müdürü)

Çünkü, kurduğu fabrikanın imalatı monopol madde olmamış, derhal çeşitli etkilerle ithalat kotalarında yer almaya başlamıştır. Bu durum, stoğa sebep olmuş, arada yanlış verilmiş bir kaç büyük kredinin donmasıyla, Amortisman ve Kredi Sandığına yatırılan karşılıkların yükseltilmesi, bankayı bütüñün sıkıştırmış. Maliye Bakanlığının kontrolüne sokmuştur.

Burada bir küçük noktaya değinmek gereklidir. Bütün bunların olması, T. İş Bankasının, Bank of America ile bir dış ticaret bankası kurma konusundaki anlaşmaların yapıldığı sırada rastlamıştır. Ve İş Bankası, gerek Bankalar Birliğinde, gerek Banka Kredilerini Tanzim Komitesinde ve dolayısıyla T. Kredi Bankası konsorsiumunda en fazla söz sahibi olan kurumlardan biridir.

Böylelikle bu büyük Bankamız, aynı zamanda en büyük rakiplerinden biri olan Yapı ve Kredi Bankasını da yara-

lama olanağını ele geçirmiştir. Bir tagla, birkaç kuş birden vurmak diye buna denir işte. Hem, T. Kredi Bankasını tasfiye edip, dış ticaret işlemlerini yeni ortaklığa aktaracaktır, (ki, Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası daha kurulduğu ilk aylarda kâra geçmiştir) hem isim benzerliğinden yararlanarak, kendisine en yakın özel banka olan rakibini sarsacaktır, hem de karşılıkları kalkınmaya yardım amacıyla artırarak, diğer bankaların kredi olanaklarını alabildiğine kısıacaktır. Bunun hemen arkasından girişilecek büyük bir reklam kampanyası ile, ikramiye furıyası, bankanın yetkilerini daha da artıracak mevduat akışını sağlayacaktır.

Ama, bir banka batacağını, bundan bütün bankalar zarar göreceğini, küçük tasarruf sahiplerinin bankalara karşı itimadı sarsılacağını, bütün bunlar artık tam anlamıyla ve yasaların da baskısıyla birer ticari işletne haline gelmiş olan bankalarımıza vız gelmektedir. Hatta, bir çoğu, Banka Kredilerini Tanzim Komitesi'nin üyesi oldukları halde, kendi aldıkları kararlara sırt çevirerek, uygulamada bulunabilmektedirler. Örneğin, Banka Kredilerini Tanzim Komitesi, ikramiyelerin çekiliş zamanlarını, miktarlarını ve çeşitlerini açıklamayı zorunlu kılar. Ama, bakınız reklam ve ilanlara, bazı bankaların bu hususla birini göre-

mez. Yüksek seviyedeki rekabet bu yüzden çok önemlidir. Devamlı ilişkilerle, üye bankanın görüşlerinin ekonominin gerekleri biçiminde empozesini sağladığı gibi, kararlarda rakiplerin zorlanmasını sağlayacak oynamaları da meydana getirmek mümkün olmaktadır. Bunlar bankacılık tekniğine ilişkin küçük davranışlar yoluyla ve çok iyi neticelerin arkasına gizlenerek yapılabilecek şeylerdir. Tıpkı Türkiye Kredi Bankasının hikâyesinde olduğu gibi.

Çünkü yine yasa gereğince, gerek risk santralizasyonu, gerek bankalar ve bütün mâli kurumlar, Komite'nin istediği bütün bilgileri vermekle görevlidirler. Ve komite bütün bankaların durumlarını, bütün ekonominin durumu ile birlikte her an kontrol altında tutabilmektedir.

Ve aşkırt ki, böylesine bir rekabet ortamında, bankalarımızın kendiliğinden mevduatı görev almamı istemek, kredilerin vararlı ve kalkınma bütünü artırıcı şekilde plafone edilmesin ummak, boş bir hayal olur. Bu durumda, Amortisman ve Kredi Sandığı kaynağına dayanan Devlet Yatırım Bankası ile, büyük bankalar tarafından, yabancı sermaye yatırımlarını düzenlemek ve kredileri özel sektör yatırımlarına yardımcı biçimde dağıtmak için kurulmuş, Sınai Kalkınma Bankasının, aktifleri yatırım kredileriyle yetinmek zorundadır.

Oysa, devletin vergi kaynakları dışında tek yatırım kaynağını elinde tutan bankalarımızın ödev ve sorumluluğu herhalde bu kadarla yetinmelerini gerektirmektedir.

EROL TOY

Türk subayları gerillacılığı kimden öğrenecek?

■ Vietnam'a Türk subaylarının gönderilmesi, Amerika'nın bir oyunudur. Propaganda gayesi gütmektedir...

MEKİN GÖNENÇ
(Kanada'dan yazıyor)

Vietnam'da yakalanan bir Vietkong gerillası Amerikalılar tarafından sorguya çekiliyor

SON haftalar zarfında Türk hükümeti "Gerilla savaşlarının inceliklerini bizzat yerinde görmek ve incelemek" gerekçesiyle bir askeri uzmanlar heyetini Güney Vietnam'a göndermeyi karar altına almış bulunuyor. İlk bakışta gayet normal bir işlem ve tasarruf olarak kabul edilecek bu kararın altında ne yazık ki son derece sinsî ve çirkin bir Amerikan oyunu vardır. Türk Hükümeti ya bu çirkin oyunun altındaki gizli Amerikan emellerini gördüğü halde Amerikan hükümetinin yıllardır Güney Vietnam konusunda müttefiklerine yaptığı devamlı baskılara boyun eğerek, ya da oynamak istenen oyunun farkına varmayarak iyi niyetlerle bu karara varmıştır. Gönül ister ki, Türk hükümeti iyi niyetlerle bu kararı almış olsun... Bizler bu satırlarda varılan kararın yanlışlığını ve gerisinde pusuya yatmış olan sinsî Amerikan emellerini kamuoyuna açıklamayı bir görev sayıyoruz.

Şimdi bu heyetin Güney Vietnam'a gönderilmesi hususundaki gerekçeyi birlikte gözden geçirelim: "Gerilla savaşlarını yerinde inceleyip bilgi edinmek ve buna göre Türk ordusunu muhtemel gerilla savaşlarına hazırlamak!"

Karar askeri açıdan Türkiye için yararlı değildir. Şöyle ki:

1 — Güney Vietnam coğrafi bakımdan tropikal bölge içerisinde yer almakta ve ülkenin beşte dördü kesif ormanlarla ve bataklıklarla kaplı bulunmaktadır. Yılın en azından beş ayı devamlı şekilde yağın yağmurlar dolaşısıyla da askeri bakımdan diğer bir özellik taşımaktadır. Türkiye'nin ise tropikal iklim ve coğrafi yapıyla yakından uzaktan hiçbir ilgisel bulunmadığı gibi, gerilla savaşlarının askeri stratejileri her coğrafi bölgeye göre değişmekte ve apayrı bir özellik taşımaktadır. Türk askeri uzmanlarının Vietnam orman ve bataklıklarında öğreneceklerini, doğu Anadolu'nun sap ve yılın en azından altı ayı karlarla örtülü, sıfırın altında bir soğukta sahip olan dağlarında; ya da güney doğu Anadolu'nun çorak ve kurak çöllük arazisinde; ya da Orta ve Batı Anadolu'nun geniş ve çıplak yaylaları ile orman bakımından kısırlaşmaya yüz tutmuş dağlarında ve ovalarında tam olarak UYGULANAMAYACAĞI, henüz teğmen rütbesindeki bir subayın dahil gözüne batacak kadar açıklık taşımaktadır. Şu halde bu heyetin Güney Vietnam'a gönderilmesi iklim şartları ve arazi yapısı bakımından Türk ordusu için hiçbir fayda sağlamayacaktır.

2 — İlgili bakanın yapmış olduğu açıklamaya göre, Türk askeri uzmanlar heyeti Güney Vietnam'a ulaştığında tabiatıyla devamlı surette gerek Amerikan ve gerekse diğer savaşçı devletlerin askerleriyle aralıksız temaslarda bulunacak ve onlardan gerilla savaşlarının inceliklerini öğrenecektir. Bu kararın komikliğine ve yersizliğine bakın ki, Vietnam'da gerilla savaşlarını hem de ustaca bir şekilde uygulayanlar Amerikalılar ve müttefikleri değil, aslında Vietkong birlikleri ile Kuzey Vietnamlı savaşçılardır. Amerikalılar hemen hergün giriştikleri gerilla hareketlerinden daima dayak yiyerek çıkmaktadırlar; bir öğretmen olmaktan ziyade, bir öğrenci durumundadırlar. Eski bir Türk deyimle bu komik durumu şöylece açıklayabiliriz: "Kendisi muhtacı himmet bir dede, nerede kalmış başkasına himmet eyliye!" İster istemez kişinin akhna şu geliyor. Öyleyse yapılacak şey aslında bu uzmanlar heyetini Güneye değil de, kuzeylilerin ya da Vietkong birliklerinin yanına göndermektir. Vietnam'daki kanlı savaşları derinliğine inceleyenler, gerilla hareketlerini yönetenlerin kuzeyliler olduğunu yakından bilirler. Amerikalılar ve müttefikleri ise gerillalara karşı gerilla taktikleri ile değil, klasik askeri stratejilerle savaşmakta ve normal harp taktiklerini uygulamaktadırlar. Demek ki, uzmanlar heyetinin Güney Vietnam'da öğrenecekleri şey, gerilla savaşlarının ne şekilde yönetileceği ya da uygulanacağı değil, henüz böyle bir savaşın kendine özel tropikal bir bölgedeki inceliklerini yeni yeni öğrenmeye başlanmış bulunan bir ordu üzerinde ne gibi zarar ve kayıplar meydana getirdiği olacaktır.

3 — Yapı bakımından Türk ordusu ile Amerikan ordusu ve Amerika'nın Vietnam'da uyguladığı savaş şekli ile Türkiye'nin mali bakımdan altından kalkabileceği savaş şekilleri arasında bir elin iki yüzü kadar derin farklar bulunmaktadır. Bu demektir ki, Amerikan ordusu insan gücünden çok malmaze ve yüksek tahrip gücüne sahip silâhlara yer veren bir kuruluş ve savaş taktiklerine öncelik verir. Yani bir araziye önceden uçaklarıyla, gemileriyle, toplarıyla, tanklarıyla, havanlarıyla ve roketleriyle yakıp, yerle bir etmedikten sonra tek bir askerini o araziye göndermez. Bu demektir ki, Türkiye ölçüsünde bir memleketin Amerikan askeri stratejilerini kendi ülkesinde uygulamaya mali gücü yetmez. Böyle bir askeri stratejinin uy-

gulanması iki haftaya kalmaz Türkiye'yi mali bir iflasın hududuna getirir.

4 — Yakın tarih açıkça göstermiştir ki gerilla savaşlarını en ustaca uygulayanlar -belki bu birçoklarının hoşuna gitmeyecek- Türkiye'nin şu andaki müttefikleri değil, bilakis karşısında yer almış olduğu sosyalist yada komünist hükûmetler olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nda Yugoslavlar, Ruslar ve Finliler, savaş sonrası devresinde de Vietnam'lılar, Endonezyalılar, Kübahılar, Cezayiriler, Güney Amerikalılar ve Kızıl Çinliler giriştikleri milli kurtuluş savaşlarında çok etkili ve bilgili gerilla taktikleri uygulamışlardır. Bizim anladığımız mánada modern devlet adamları ve askeri liderler, gerinde düşmanından dahi bilgi öğrenmesini bilen kişilerdir. Yukarıda saydığımız ülkelerin yayınladığı böyle kitap ve broşürler vardır ki, gerilla savaşlarının taktiklerini en ince noktalarına kadar bilimsel bir şekilde açıklamaktadır. Hele asrımızda gerilla hareketlerini en ince uygulayan liderlerden biri olarak kabul edilen Küba'lı "Che Guevara"nın kaleme almış olduğu gerillacılık ile ilgili kitabı askeri ve ilmi bir değer taşımaktadır. Nedense bizim taktikçiler bu gibi kitaplara gereken önem vermezler. Çünkü yazarı Amerikalı olmayan askeri kitaplar stratejik bilgilerle dolu dahi olsa Türk Genel Kurmayı'nın kapısından giremez.

Askeri açıdan yukarıda açıklamış olduğumuz sebepler yanında siyasi açıdan da bu karar sakat ve yanlış bir özellik taşımaktadır. Bugün Vietnam'da Amerikalılara karşı çarpışan kişiler ülkelerinin kurtuluş savaşını veren ve bu uğurda 16 yıldır, önce Fransızlar şimdi de Amerikalılar ve onlara uydu bazı hükûmetlere karşı yılmadan mücadele eden ve bu yolda on binlerce ölü veren yürekli bir milletin saygı duyulması gereken evlatlarıdır. Türkiye'nin bu savaşta yerli hergün binlerce sivil halkı hunharca bombalayan, napalmıyla onları cayır cayır yakıp, fakir bir ülkeyi sefaletin en dip noktalarına iten, Pentagon'daki faşist eğilimli askeri idarecilerle harp sanayili elinde bulunduran büyük kapitalistlerin kuklası haline gelmiş bulunan Amerikan hükûmetinin yanı sıra, bilakis tam karşısıdır. Türk hükûmeti almış olduğu bu kararla tarafsızlığını açık bir şekilde bozmakta ve üçüncü dünya devletlerinin diplomatik yoldanlarını üzerine çekebilecek gayri ciddi ve beynelmül politik bakımından da hatalı bir karara ulaşmış bulunmaktadır. Şekil ve görünüş itibarıyla Türkiye "aktif tarafı" bir devlet haline gelecektir ki, böyle bir durum Türkiye'nin siyasi itibarını yaralayacaktır.

Bu askeri uzmanlar Güney Vietnam'a nasıl gideceklerdir? Kendilerini Amerikan Hava Kuvvetleri'ne ait uçaklar mı Vietnam'a götürecektir? Bu heyetin Güney Vietnam'daki masrafları nasıl ve kim tarafından karşılanacaktır? İşte bu soruların altında Amerikalılar bulacak olursak, Türkiye'nin hiç değilse tarafsız olması gereken böyle hassas bir konuda adına gölge düşürebilecek kişileri ko'ay kolay affedemeyeceğiz.

Bu uzmanlar heyetinin Güney Vietnam'a gönderilmesi fikri nereden çıkmıştır? Şimdi de bunu inceleyelim:

1 Bu savaş bunca yıldır devam edip dururken, niçin birden böyle bir karar alınması gerekli görülmüştür? Yoksa Türk idarecileri ve onların beynelmül politik a'lanındaki akıl hocaları olan Amerikalılar, muhtemel bir gerilla hareketinden mi korkmaktadırlar? Şayet böyle bir korkuya kapılmışlarsa çok yakında iç politikada bunun etkileri ortaya çıkacaktır.

2 Amerika özellikle son dört yıldır bütün askeri müttefiklerini Vietnam camuruna bulandırmak için büyük bir gayret sarfetmektedir. Bunun siyasi ve askeri olmak üzere iki ayrı gerekçesi vardır. Ne var ki, akli basında hiçbir hükûmet, askerlerini Amerikalıların yanında savaş vermek üzere Vietnam'a göndermemiştir. Türk Hükümeti'nin de bugüne dek defalarca bu tezyiklere maruz kaldığı yakından bilimektedir. Türk askerini Vietnam'da görmek ümitsiz kesen Amerikalılar, şimdi de yeni bir yoldan kendilerinden fayda ummaktadırlar: Propaganda!

Türk askeri uzmanlarının Vietnam'a ayak bastığını belki de haftasına varmayacak, bütün dünya basınında Pentagon tarafından gönderilmiş resimlerinin yayımlanacağını göreceksiniz. Resimlerin altında da "Amerikan askerleriyle Vietnam'da işbirliği yapan Türk subayları!" diye ibareler yeracaktır. Bu resimler çoğaltılacak ve her yerde Amerikan Haberler Merkezi'nin propaganda bültenlerinde ve camakanlarında teşhir edilecek, Türk Subayı ile Vietnam ismi kasıtlı olarak yanyana getirilecek ve ne yazık ki saygıdeğer, iyi niyetli Türk askeri uzmanları sinsî bir şekilde hazırlanmış olan bu Amerikan senaryosunun figüranları durumuna sokulacaktır.

GÜNEY AMERİKA KİT'ASI AĞIRLIK MERKEZİ OLUYOR

■ Güney Amerika'da milliyetçiler tedhiş ya da demokratik mücadele sistemini tercih durumunda...

GENELLİKLE Güney Amerika kıt'ası, özellikle Kolombiya ve Venezuela, milletlerarası politika açısından "ağırlık merkezi" oluyorlar. Birleşik Amerika için "kapı komuşu" sayılmak gereken Güney Amerika ülkeleri, eskisinden çok daha ciddi, yeni bir akıma giriyorlar.

Söyle ki, Güney Amerika halklarının az çok hepsi, sosyal adalet fikrini benimsemeye başlamışlardır. Komprador oyunları, kütülelerin dikkatinden kaçamaz hale gelmiştir. Kompradorları, kukla oynatır gibi idare edenlerin, aslında Washington'lu liderler oldukları artık münakaşasız anlaşılmaktadır.

Buna karşılık hiç bir Güney Amerika ülkesinde (en zengin petrol kaynaklarına sahip bumanlarda bile) gerçek reformlara girişilememektedir. Fikir kütüleler, gün geçtikçe daha fakirleşmektedir. Mutlu azınlık ise, servetini, her geçen gün daha artırmaktadır. Kütülelerle mutlu azınlık arasındaki uçurum, gittikçe genişlemektedir. Toprak ağaları, istisnasız, tarım reformu planlarını çıkırdan çıkarmaktadırlar.

Hatta göz boyayıcı ekonomik veya sosyal canbazlıklara bile, son zamanlar, Güney Amerika'lı kukla rejimle girememişlerdir. Çünkü Washington idarecilerinin bütün dikkati ve gücü, Vietnam'a yönelidir. Aldatıcı yatırımlara dahi pek imkân kalmamıştır.

İşte, böylesine bir ortamda, Güney Amerika'lı milliyetçiler kendilerini iki sistem karşısında görüyorlar: 1) Tedhişçi yer altı hareketleri ve çete savaşlarıyla mı; 2) yoksa, demokratik usullerle mi, Sosyalist'ler iktidarı aramalıdır.

Son radyo ve ajans haberleri anlatıyor ki, bu konuda tam bir fikir birliği yoktur. Küba liderlerine ve onların zihniyetine paralel düşüncelere sahip Güney Amerika'lı milliyetçiler'e göre ihtilâlsiz (hem de köylü kütülelerinin katılacağı Küba ve Çin tipi silâhlı bir ayaklanma olmadan) sadece parlamenter yollarla, Sosyalist'ler iktidarı kazanamazlar.

Küba tezine karşı, Sosyalist partilerin çoğunluğu ise, sert hareketlerin hiç fayda sağlamayacağı fikrini savunuyorlar.

İşte, böylesine bir ortamda, Castro rejimi hem parlamenter Sosyalist'lere, hem de (Amerika'nın çok üstüne varma taraftarı olmayan) Moskova idarecilerine karşı çıkıyor. Hatta, daha da ileri giden Havana sözcüleri, Güney Amerika'daki milliyetçi hareketleri (gerici rejimlere silâh dahi satarak) Moskova idarecilerinin sabote ettiklerini ileri sürüyorlar.

Kolombiya'da "Komünist avı" adı altında yapılan yapılan teklifler; Bogota ve diğer büyük şehirlerde alınan emniyet tedbirleri, bu yönden yorumlanmalıdır. Venezuela'da, sağcı Dr. Borges'in katlini takbih eden koyu Solcu'lar, bir bakıma Castro'ya cephe almış sayılabilirler. Havana sözcülerinin Moskova'ya yönelttikleri tenkitler, aynı ortam açısından kıymetlendirilmelidir.

ENDONEZYA

■ Diktatör Suharto faşist Japon subayları tarafından yetiştirilmiştir

ENDONEZYA, Amerika'nın artık klâsikleşmeye başlayan müdahalesi sonu, tam bir keşmekeşe sürüklenmiştir. Yalnız isimleri değil fakat geçmişleri de birbirine benzeyen iki

Endonezya'lı lidere, Washington yer değiştirmiş sayılmaktadır. Sukarno, 12 Mart 1967 gecesinde, cumhurbaşkanlığı vazifesinden uzaklaştırılmıştır. Onun yerine, General Suharto, "geçici devlet başkanı" olmuştur.

Oysa, sivillik ve askerlik dışında, Sukarno ile Suharto arası benzerlikler çok büyüktür.

Söyle ki, Sukarno da İkinci Dünya Harbi sırasında faşist Japon istilâcılarının Endonezya'da kuklası idi, Suharto da. İkinci Dünya Harbi'nden sonra, Sukarno da Hollandalı'lara karşı mücadelesinde Amerikan desteği görmüştü, Suharto da. Koyu faşist olduğu halde Sukarno da hep anti-emperyalizmden dem vurmuydu, Suharto da...

Suharto, bugün 45 yaşındadır. Bir köylü ailesinin çocuğudur. Japon Faşist'lerinin Endonezya'yı (İkinci Dünya Harbi sırasında) işgalleri altında tuttukları 1942 yılında (19 yaşında) orduya katılmıştır; Japon'ların takdirini kazanıp subaylığa yükseltilmiştir. İkinci Dünya Harbi Japonya'nın hezimetleriyle bitince, Hollanda, eski müstemlekesi Endonezya'yı tekrar işgal etmiş; Suharto, Sukarno ile beraber, Hollanda'lılara karşı kur-

FIDEL CASTRO

tuluş mücadelesine girişmiştir.

Hâlâ, Hollandalılar, Sukarno ile Suharto'nun bir Amerikan kruvazörüne bindirilip (Hollandalılara karşı savaştırılmak için) Endonezya'ya çıkartılmalarını unutmazlar. Gerek Sukarno'nun gerekse Suharto'nun, her ay Tokyo'ya gidip oradan talimat aldıklarını iddia ederler. Başka deyimle, Amerika'nın Endonezya'yı Japonya aracılığıyla idare ettiğini ileri sürerler.

Endonezya'nın istiklâline kavuşmasıyla, Suharto, Jogjakarta askeri bölgesi kumandanlığına getirilmiştir. 1953 yılında, Suharto'nun Selebes'de Müslüman katliamını idare ettiği bilinmektedir. 1960'da, Tugay kumandanlığına yükseltilmiştir; ve Endonezya ordusu genel kurmay başkanlığı yardımcısı yapılmıştır. 1965'de, düzmece Komünist ihtilâli sırasında, stratejik kuvvetler kumandanı sıfatıyla ve Amerika'nın direktifiyle harekete geçmiş; Sosyalist katliamını idare etmiştir. Ekim 1965'de Genel Kurmay Başkanı ve Ordu Bakanı olmuştur. 1966 Temmuz'unda, askeri cunta liderliğini almıştır. Japonya, Pakistan ve Kamboçya hariç hiç bir yabancı ülkeyi ziyaret etmemiştir.

İTALYA

■ Sibirya - Triyeste gazodüğü İtalya'ya ucuz ve randımanlı enerji sağlayacak

İTALYA ile Sovyetler Birliği arasında bir silüredir yapılagelen ekonomik müzakereler, milletlerarası politikada belirli bir olay karakterine bürünmektedir.

Mesele şudur. Sibirya'dan Triyeste'ye borular (gazodük) kurulacak, böylece İtalyan endüstrisi ucuz ve yüksek kalite Sovyet tabii gazı kullanma imkânı kazanacaktır.

İlk, Ağustos 1966'da, nazari alanda Sibirya-Triyeste gazodükü ele alınmıştı. Sonra, Ekim 1966'da, İtalyan'lar ve Sovyetler, ne tip bir anlaşma hazırlanması gerektiğini tesbit etmişlerdi. Daha sonra, Sovyet Cumhurbaşkanı Podgorny'nin Roma ziyareti sırasında, gazo-

dük probleminin siyasi yönleri incelenmişti.

Şimdi ise, 14 Mart 1967 günü Roma'ya giden 21 kişilik bir Sovyet Hey'eti, Sibirya-Triyeste gazodükü'nün teknik ve mali yönlerini ele almıştır. Teşebbüsün milletlerarası önemi sebebiyle, Roma konuşmalarını bütün dünya başkentleri yakından izlemektedirler. Özellikle, Viyana, Bonn, Paris hükümetleri teşebbüse bilfiil katılma arzusu göstermektedirler. Çünkü, İtalyan endüstrisinin çok ucuz ve yüksek randımanlı Sovyet yakıtı sağlaması, maliyeti düşürme açısından Dünya piyasalarındaki dengeyi İtalya lehine bozabilir. Fransa'nın, Almanya'nın, Avusturya'nın ihracatına menfi tesir yapabilir.

Dolayısıyla, Sibirya-Triyeste gazodükü'nün Avusturya ve Bavyera'dan geçmesi; hatta, bir kolunun, Fransa'ya götürülmesi mümkündür.

Tabii, bazı çevreler, Sibirya-Triyeste gazodükü'ne karşı çıkıyorlar. Meselâ, Washington idarecileri, ekonomik zorlukların yakın istikbalde Batı dünyasını sarma ihtimali artarken, İtalya'nın ucuz yakıt sağlamasını kendi menfaatlerine aykırı buluyorlar. Hollanda gibi Sovyet gazodükü'nden faydalanamayacak Batı Avrupa ülkeleri, teşebbüsü yokuşa sürmeye kalkıyorlar. İtalyan sanayi patronlarından bir kısmı, İtalyan sanayisini büyük çapta Sovyet tabii gazına bağlamamanın, Moskova'ya siyasi baskı imkânı vereceğini iddia ediyorlar.

Oysa, İtalya'nın, ucuz ve bol yakıt ihtiyacı vardır. Hollanda'nın İtalya'ya verebileceği tabii gaz hem çok pahalı hem düşük randımanlıdır. Dolayısıyla, İtalyan devlet işletmesi E.N.I. (İtalyan Hidrokarbür Ofisi), bütün itirazlara rağmen, Sibirya gazodükü üzerinde ısrarla durmaktadır.

Şimdi, İtalyan-Sovyet konuşmaları, meselenin mali yönlerini halle etmektedir. Gazodük boruları, İtalya'da, Avusturya'da, Fransa'da inşa olunacaktır. İnşaat masrafı için, Sovyetler, İtalyan'ların düşük faizli kredi açmalarını istemektedirler. İtalyan'lar, buna yanaşmamaktadırlar. İlk ağızda İtalya'ya savkolunacak tabii gaz hacmi 12 Milyar Metreküp hesaplanmaktadır.

Sukarno, Suharto ile birlikte (Geçmiş zaman olur ki...)

Hikâye Soruşturması

Hikâyeciliğimizde genellikle bir durgunluk olduğu, eski hikâyecilerimizin kendi hikâyelerini çoğaltmakla yetindikleri, bir atılım yapmak isteyen yenilerin ise yetersiz kaldıkları söyleniyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Orhan Duru

Muzaffer Buyrukcu

HİKÂYECİLİĞİMİZDE DURGUNLUK VAR MI?

M. Buyrukcu

■ Hikâyeciliğimizde durgunluk yoktur.

A. Her şeyin hızla değiştiği bir ortamda, hikâyeciliğimizde bir durgunluk olduğunu düşünmek gereğe aykırıdır.

Benim kanım şudur: Hikâyeciliğimiz bugün; edebiyatın öbür kollarına çeşitli nedenlerden ötürü gösterilen aşırı ilginin dışında tutulmasına, bir üvey evlât işlemi görmesine karşın, kişiliğini belirli, kuşkuardan uzak bir açıklığa kavuşturmak isteyenlerin yönetimindedir. İlkel, çok denenmiş, bir fıkra çerçevesi içinde kalan esprilere başvuruyorlar elbet. Onu yeniden, bütün olanaklara el atarak, çağımızın edebiyat anlayışından yararlanarak yapıyorlar.

Şiirimiz bir yana bırakılırsa, hikâyeciliğimizde yapılan atılım hiçbir sanat kolunda yapılmamıştır. Bu gerçeği görmek gerekir.

B. Eski hikâyecilerimizin bir atılım yapmadıkları, statükocu oldukları, Ömer Seyfettin tekniğiyle yazdıkları hikâyelerini - bir tek sözcük değiştirmeden - ısıtıp ısıtıp bir teksir makinesi sadakatıyla çoğalttıkları doğrudur. Onlar, insan yaşantısındaki belli bir dönemi yakalamışlar, o dönemin çevresinde dolanıp durmuşlar, o insanın çeşitli olaylarla, çeşitli gelişmelerle, devrimlerle dolu bir yarım olduğunu görememişlerdir. Örneğin: Atom patlamıştır, televizyon bulunmuştur, imajlar değişmiştir, - kendileri de atom ve televizyon çağının göbeğinde yaşadıkları halde - kılıç ve dolma tüfek çağının hikâyesini anlatmaya devam etmişlerdir.

C. Atılım yapmak isteyen yenilerin ise yetersiz kaldıkları... sözlerine katılmıyorum.

Orhan Duru

■ Hikâyecilikteki durgunluk geçicidir

Orhan Kemal

HİKÂYECİLİK diye bir edebiyat dalı olduğunu aklına getirenlerin ellerinden öper, en derin biçimde (Snorkel ile) saygılarımı sunarım. Bu sorular bile hikâyeciliğin daha ölmediğini, hele hele hiç can çekmediğini göstermektedir. Ölmez hikâyecilik öyle kolay kolay. Çok şükür.

Hikâyecilik ileridir ülkemizde ve hızlı. Geleneklerimizden gelme güçlü bir durumdur bu bir bakıma. Biz hem hikâyeci hem de savaşçı bir milletiz ve önüne kimse geçemez bunun. Evliya Çelebi bir yığın hikâye anlatır Seyyidnâmesinde. Hikâye anlattığı için olacak kimi zaman ipin ucunu kaçırasak gerçeklerden uzaklaşır. Anlatım düşkünlüğü vardır halkımızda. Roman gibi uzun ve can sıkıcı edebiyat dallarını çekemezler. "Hikâye etmek" diye bir fiil bile vardır. Ama "Roman etmek" diye bir fiil yoktur. "Hikâye etmek" ise bir olayı hikâye olarak anlatmak anlamına gelir ki çoğu kez gerçekler değiştirilir bu arada. Hikâyeciliğin halkımızda kaynakları bulunduğu için Ömer Seyfettin, Sabahattin Ali ve Sait Faik gibi büyük yazarlar yetişmiştir. Orhan Kemal ve Yaşar Kemal gibi bugünkü romancılarımız önce hikâye ile başlamışlardır işe. Arada bir gene hikâye yazarlar.

Ama bir defa hikâye denilince ne anlıyorum? Bunu anlatmalıyım. Bence hikâyeler bitimli bir takım olayları anlatırlar. Bu olaylar kökünü günlük yaşamımızdan alır, hikâye içinde değişir, başka bir biçim alır, gerçeklerden uzaklaşarak biter. Hikâye okunup bittikten sonra sürmez. Hikâye bir yerde bitmelidir. Hikâye için-

Demir Özlü

deki gerçeğin ayrı bir yaşayışı vardır. Hikâye bitince o da biter. Örneğin hikâyede, bir kız bir erkekle sevişir ve evlenir. (Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine) deyince hikâye biter. Ama romanda (Eh, sonra ne olmuş, evlilikleri iyi gitmiş mi? Hiç kavga etmemişler mi? Daha neler olmuş?) bunlar anlatılmalıdır. Bunlar anlatılmasa bile okuyucu bunların da anlatıldığı sanısına kapılmalıdır. Yani roman hikâyeye göre gerçeklerle, yaşanan dünyayla daha çok ilgilidir. Hikâye ise belli bir alana sıkıştırılmış, öncesi ve sonrası olmayan bir olayın anlatımıdır.

Nitekim hikâyeci arkadaşlarım Ferit Edgü, Demir Özlü, Adnan Özyalçınar, Onat Kutlar, Bilge Karasu hep bu alan içinde yazmışlardır. Belki Sayın Edgü ile Sayın Özlü biraz bu kuralın dışına çıkmışlardır. Ama bu bir eğilimdir, dağınıklık bir şeyin roman olduğunu göstermez.

Hikâye alanında durgunluğa gelince.. Nede durgunluk yok ki... Piyasada bile durgunluk var. Ancak durgunluğun nedenlerinden söz açmamız isteniyor herhalde. Durgunluğun nedeni bence, çeviri yayınlar, sol düşüncülerin yapıtlarının çevrilmesi, tiyatronun gelişmesi, sinemanın gelişmesi, ilgilerin başka yönlere dönmesidir. Bir çeviri furysı başladı birkaç yıl önce, şimdi son nefesini vermek üzere. Özellikle kapalı bir kutu olan sol'un yazarları Türkçeye çevrildi. Bu durum ilginin edebiyattan politikaya kaymasını sağladı. Birçok yazarlar tiyat-

roya döndü. Sinema da etkili oldu. (Örneğin Yılmaz Pütün diye bir hikâye yazarı vardı. Şimdi Yılmaz Güney olarak başrollerde oynuyor. Senaryosunu kendi yazıyor.) Bu durumda hikâye konuşulmaz oldu. Hikâye yazıp yayınlamağa devam ettiğim halde, en yakın bildiklerim bile bunların yayınlandığından habersiz. Eskiden ne kadar hikâye yazıyorsam gene aynı tempoyla hikâye yazmağa devam ediyordum.

Öyleyse bu durgunluk geçici bir durgunluk. Gececek bunlar. Eski hikâyecilerden maksadın ne olduğunu anlamadım ama yenilerden çok iyileri var. Bir tanesi Sevim Burak.

Orhan Kemal

■ Yeni kuşak atılım sancısı çekmektedir

HİKÂYECİLİĞİMİZDE genellikle bir durgunluk olduğu doğru. Eski hikâyecilerimizin kendilerini çoğalttıkları,

KADINLAR OKULU

André Gide'in henüz dilimizde yayınlanmayan en güzel eserlerinden biri de bu kitaptır. Varlık Yayınları arasında 4 lira fiyatla çıktı.

Ant Der: 140

Adnan Özyalçınar

Bir başka deyimle kendi kendilerini sürdürdükleri de yanlış değil. Bir atılım yapmak isteyen yenilerin...

Burada biraz durmak gerek: "Atılım yapmak isteyen yeniler"den benim anladığım, hikâlerini çeşitli dergilerde yayınlayıp da henüz kitap halinde toplayamamış olanlardır. Yoksa üç, beş, yedi kitap yayınlayıp, anaçlaştıkları halde hâlâ kuzularla kırıpımağa kaikan, şurda burda atıp tutanlar değil. Türk hikâyeciliğine sayısız yenilikler getirdikleri, Türk hikâyesini kurtardıkları halde toplumca anlaşılamadıklarını ileri sürenler bu anaçlardır. Bu anaçlara, toplumun kendilerini anlamadığını bir yana bırakıp, tam tersi, kendilerinin, içinde yaşadıkları toplumu, toplumun çeşitli meselelerini anlayıp çözümledikten sonra sanatlarını buna göre kurmalarını salık vermek yerinde olur. Unutulmamak gerekir ki, hangi alanda olursa olsun, herhangi bir yenilik mutlaka anlaşılır. Toplumun anlamadıkları, toplumu anlamıyanlardır. Bugün "FIKRA" başa geçiyor, binler değil, on binler de değil, yüz binler tarafından kapışılarak okunuyorsa, bu, başarılı fıkraçının toplumu çok iyi anlamış olması ve toplum sorunlarına bilince eğilip, topluma en etkin yanıtları vererek doyurmasındandır. Herhangi bir Batı dilini bilmedikleri halde Batı özentisi içinde olanlar elbette bu topluma bakmasını bilmedikleri için toplumla ilintili yığınla sorunu göremeyecek, hele hele çözümliyemeyecek, sanatlarını doyurucu kılamıyacaktırlar. Toplum umursamıyanlar, toplum umrunda değillerdir. Batı dil ya da dillerini bilenlere gelince... Bunlar, bilmeyenler kadar cüretli değiller. "— İçimden böyle geliyor, böyle yazıyorum. Anlıyan okusun. Anlamıyana sözüm yok." diyor, ama toplumu suçlamıyorlar.

Sonuç olarak şunu belirtmek isterim: Bugünkü durukluk, atılım yapma çağına yaklaşan en yeni kuşakların atılım sancıları çektikleri bir duruktur. Yani, fırtına ve yağmurdan az önceki an. Bu durukluğu allak bulak edecek yepyeni ve ileri sanat erlerinin yerli renk ve yerli problemlerle hikâyeciliğimize fırtınayla karışık sağanaklar halinde yağacaklarına, yerli renk ve yerli problemlerle üniverselere ulaşacaklarına, eski rekorları tuzla buz edeceklerine inanıyorum.

Almanya'da telef olan yüzbinlerce işçinin arasında yaşamış dört yılın romanı çıktı.

TÜRKLER ALMANYADA

BEKİR YILDIZ

Almanya'daki işçilerin bütün sorunlarını gün ışığına çıkaran ilk ve tek kitap.

Dağıtım: BATES

Ant Der: 139

Demir Özlü

Yeni hikâyecilik henüz anlaşılmadı

HİKÂVECİLİK sanatı, Türk Edebiyatı içinde, ayrı bir önem taşır. Adeta türk düzyazısını (nesrini) bu edebiyat kolu temsil eder. Hikâyeciliğin, hikâye etme sanatının geleneklere uygun düşen bir yanı var. Hem halk hikâyeciliği geleneğine, hem de divan sanatlarından bazılarına.

Eski hikâyeciler sosyal-realist (ama bağımsız) hikâye geleneğini sürdürüyorlar. Orhan Kemal, bu eski usta, az da olsa hâlâ sarsıcı hikâyeler yazabilmekte. Samim Kocagöz, Yaşar Kemal, Bilbaşar, Baykurt, Apaydın... gibi gerçekçilerin hikâyeleri ayrı ayrı önem taşıyor. Gerçekçi, yalın, katı, yalansız bir gelenek yaratıyor. Ama gerçekten bu hikâyelerin iç-yapısı, yıllardır bir değişime göstermiyor.

Sosyal-realist edebiyat yıkılmaz. Çok uzun süre devam edecektir.

İçinde bulunduğumuz şartları daha dolaylı bir biçimde yansıtan, çağımızı daha genel bir düşünce planında idrak edip ortaya koyan, böylece yeni bir edebiyat kurmak isteyen yeni hikâyecilerse hem az sayıda örnek ortaya koyuyorlar, hem de geniş okuyucuya ulaşamıyorlar. Yeni hikâyecilik, eskisinden ayrı, daha karmaşık bir kültür geleneğine dayandığı için henüz

edebiyat çevrelerince bile iyice anlaşılmış değildir.

Sorunlar çözülmedi daha, gelecek bu sorunların savaşıyla dolu olacak: Türk aydınının halkla kaynaşması sorunu, Türk edebiyatının eğitimle halka yayılması sorunu, Türk toplumcularının sanatsal yaratışın bağımsız bırakılmasını savunmaları sorunu.

A. Özyalçın

Durgunluğun nedeni yayınların yokluğudur

HER şeyden önce incelenmeden, görünüme aldanılarak, aceleyle verilmiş bir yargı diyeceğim. Suçlama da yalnız sanatçısına yöneltilmiş. Konu bir bütün olarak, sanatçısı, yayıncısı, eleştirmeni, okuyucusuyla ele alınmak istenmemiş nedense. Hikâye yazarı ilgi çekici olmuyor, dolayısıyla okutamıyor kendini, bu yüzden de, hem kendisi, hem de hikâyeciliğimiz, bir kısır döngü içinde bozulup duruyor demek istemiş, ürüklü ufaklı sanat dergilerinin yediyüz-bin kişilik okuyucu çevresinde sıkışıp kalarak ancak on beş günlük ya da en çok bir aylık bir boy gösterme süresi bulabilen ve kitap haline gelemeyen her türlü edebiyat ürünü gibi, hikâye de, elbette durgunluğun tek belirtisi, ilgi çekici olamıyarak kaynayıp gitmenin acısını, sanatçısıyla birlikte, çekmeye yargılanmış demektir.

Edebiyat, özellikle hikâye, roman, şiir kitaplarla gelişir. Okuyucusu yönünden de, sanatçısı yönünden de ancak bu yolla bir açılım kazanabilir. Sanat dergilerinde, çeşitli yazarlar arasında, yarım yamalak izliyebildiğimiz, yayın olanaksızlıkları dolayısıyla, hem tek tek yazarları yönünden, hem de hikâyeciliğimizin tümü yönünden bir bütün olarak göremediğimiz, inceliyemediğimiz hikâyeye ve yazarlarına haksızlık ediyormuşuz gibi geliyor bana. Eskiilerin kendi hikâyelerini çoğalttıkları konusundaki yanlış saptamalar olsun, gençlerin atılımlarında yetersiz kaldıkları yargısı olsun kitapsız edebiyatımızın yanılgıları olmakta devam edecektir. Kitaptan yoksun kalan edebiyatın durgunluğu sürekli. Bu durum sürdükçe de, korktuğumuz başımıza geleceği gibi, okuyucuyu da, edebiyata çekmek artık büsbütün güçleşecektir.

JEAN-PAUL SARTRE

EDEBİYAT NEDİR

Yıllardır beklenen kitap çıktı
6 lira

DE YAYINEVİ

Ant Der: 142

NÂZİM HİKMET

Memleketimden İnsan Manzaraları

Dördüncü kitap çıktı
(1. kitap 6, 2. kitap 8, 3. kitap 6, 4. kitap 5 lira)

DE YAYINEVİ

Vilâyet Han, Kat 2, Cağaloğlu

Ant Der: 141

ANT'IN SEÇTİKLERİ

Tiyatrolar

- **DURDURUN DÜNYAYI İNECEK VAR**
Orhan Duru
Ankara Sanat Tiyatrosu
- **ROLF SCHARRE**
Pantomim gösterileri
27 - 29 Mart, Teutonia
- **THEATRE DE LA MANDRAGORE** Gösterileri
Plautus: Altın Tencere (4 Nisan, 20.30 - Teutonia'da)
Pantomim: Değişimler (6 Nisan, 20.30 - Teutonia'da)
G. Büchner: Woyzeck (7 Nisan, 18.00 - Teutonia'da)

Konser

- **MUSİCA NOVA TOPLULUĞU**
31 Mart, 19.00 Saray Sineması

Sergi

- **CİHAAT BURAK**
Türk - Alman Kültür Merkezi Galerisi

Opera

- **CARMEN**
Bizet
Büyük Tiyatro (Ankara)

Lumbago, Siyatik ve Romatizma ağrılarına karşı

GRİPİN

FAYDALIDIR

4 saat ara ile günde 3 adet alınabilir

Yeni Ajans: 1824/1827/143

SATILIK MATBAA MAKİNESİ

1. Augsburg Fabrikası'nın 82 X 114
 2. Johannesburg Fabrikası'nın 63 X 95
- boyarında nalen işletilmekte olan eski Alman sağlam makineleri 50'er Bin lira ile satılıktır.
- İstanbul'da Sirkeci'de
- TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA**
- ŞEF BAY NATİK'A MÜRACAAT

Ant Der: 144

AP'LI BASIN PROFESÖRLERE SALDIRIYOR!

KURBANLIKLAR

NEHAR TÜBLEK (Akşam Gazetesi)

Bayram haftasında günlük gazetelerin üç gün yayınlanmamasına rağmen «Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu Tasarısı» üzerindeki polemik Bayram Gazetelerinde devam ettirildi. Haftanın en ilginç yazısı ise, muhakkak ki, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın, İstanbul Bayram Gazetesi'ne yazdığı «Kurban Bayramı ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar» başlıklı bayyazı idi...

Bir bayyazdan çok bir bütçe komisyonu raporunu andıran yazısında Sayın Sunay, korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili kanun maddelerini izah ediyor, bu konuda görevli müesseselerin durumlarını inceliyor ve ahlâsı gereken yeni tedbirleri sayıyordu. Bayram Gazetesi'nde tam dört sütun kaplayan yazı, korunmaya muhtaç çocukların ortaya çıkış nedenleri üzerinde hiç durmuyor, sadece neticeler üzerinde görüşler getiriyordu. Sunay'ın büyük bir iyi niyetle yazdığı tedbirler yerine getirilse de, Türkiye'deki ekonomik ve sosyal düzen değiştirilmedikçe, insanın insan tarafından sömürülmesine son verilmedikçe korunmaya muhtaç çocuklar problemi daima var olacaktır. Sunay'

Sen misin adam!

Böylesine ruhu ve fikri satılmış ilim adamları hürriyetine bürünmüş kimselerin mevcudiyetini gör-dükçe kendimizden utan-mıyoruz!

Bunlar adam değil, bun-lar insan değil... Çünkü bunlar herşeyden önce yü-ce ve ulu Türk Milletini sevmiyorlar. Millete katış-zerre kadar saygıları yok...

TEKİN ERER
(Son Havadis - 25.3.1967)

in bayyazı öz bakımından ol-duğu gibi, biçim yönünden de hatalıdır. Cumhurbaşkanı devle-tin başı ve cumhuriyetin sem-bolüdür. Cumhurbaşkanı'nın bir gazeteye yazı yazması bir mem-leketin siyasi hayatında en ö-nemli olaylardan biridir. Cum-hurbaskanları bu yazılarında, çok önemli memleket sorunları üzerinde anayasaya uygun gö-rüşler getirirler. Bir bütçe ko-

misyonu raporu ifadesiyle yazı-lan ve hükümetin icraatı içinde ikinci derecede yeri olan bir ko-nu üzerinde fikir yürüten yazı-lar ise, cumhurbaşkanının imza-sıyla pek bağdaşmamaktadır. Öyle görünüyor ki, bir zaman-lar Gürsel'in çok sık konuşmak suretiyle düştüğü hataya, şimdi de Sayın Sunay çok sık yazmak suretiyle sürüklenmektedir.

Karacübbeliler

İstanbul Bayram Gazetesi'nde yer alan önemli yazılardan biri de, Türkiye'nin en büyük basın teşekkülü olan İstanbul Gazete-ciler Cemiyeti adına Başkan Burhan Felek'in, iktidarın getir-mekte olduğu Terör Kanunu hak-kında görüşlerini açıklaması ol-du. Adalet Bakanı Hasan Dinger, Terör Tasarısı'nın esaslarını AP Grubu'nda açıkladığı ve bu açık-lamayı teksir edilmiş olarak ba-sına dağıttığı halde, Burhan Fe-lek hâlâ «Böyle bir teşebbüs var mıdır? Onun hakkında malûmat yok» diyor, şu teklifte bulun-u-yordu: «Temenni olunur ki, ikti-dar, basın, müdafet, üniversi-teler ve yüksek hâkimlerden ku-rulu bir Cumhuriyet Yüksek Ko-misyonu, basının yalnız hürriyet dâvalarını değil, hattâ iktisadi düzenini de mütalâa ederek bu büyük kuvvetin memleket hizme-tindeki zorluklarını, artıklarını - eksiklerini ve bu arada ifade hür-riyetinin diğer hürriyet ve dü-zenler aleyhine - varsa - yapı-lmasını önleyecek ve basına ken-di kendini tanzim imkânı sağla-yacak bir kanuni formül bulmak gibi daha geniş meseleleri mü-talâa ve halletsin de... bu iş de her mühim mesele gibi partiler ve taraflar arası maraza olma-ktan kurtulup derli toplu bir iş olarak başarılsın...»

Terör Tasarısı'na karşı profe-sörlerin yaptıkları çıkışlar, AP'li basında 27 Mayıs öncesinin bilim düşmanı zihniyetinin hortlama-sına yol açtı. Son Havadis'te Or-han Seyfi Orhon, profesörlere karşı başbakanı şöyle savunu-yord.: «Halk dilinde akhevvel-lik diye anılan bu bilgiçlik hoş-

lar-na gitmemiş olacak ki, sol-cularla birlikte başbakana çalı-yorlar. Bereket versin ki, Baş-bakan'ın elinde Teknik Üniver-sitesi diploması vardır. Hem yal-nız diploması da değil, bunun müsbet eserleri de... Sayın profe-sörlerin nesli vardır acaba?»

Bugün Gazetesi ise, manşet-ten yayınladığı bir yazıda pro-fesörlere şöyle saldırıyordu: «Ko-münizmi önleyici kanuna karşı feryad eden Karacübbeliler, had-dinizi bilin! İsmet Paşa zama-nında parti binaları yıkılır, ga-zete idarehaneleri taşlanır, fikir adamları tevkif edilir, hak ve hürriyetlerin ırzına geçirirken ni-çin sesiniz çıkmamıştı?»

Kim ola bu reformcu herif!

Her sene bir takım mür-tedler, dinsizler ölüyor. Haydi atkasından cenaze namazı, "Allah rahmet ey-lesin!" sâdaları... Gafletin, vurdumduymazlığın bu de-recesine pes doğrusu. Al-lah bir mürtede (dinden çıkana) rahmet etmez. O-na rahmet dilemek Alla-ha isyan etmektir. Onlara ancak lânet edilir.

Korkarım bu gidişle re-formcu herifin de nama-zını kılacaklar ve ardın-dan "iyi bilirdik... Allah rahmet eylesin..." diye-cekler.

Gafletin de bir derecesi vardır!

Mehmed Şevket EYGİ
(BUGÜN - 25.3.1967)

Son Havadis'te Advîye Fenik de bu saldırıya şöyle katılı-yordu: «Alınganlık sözüne bu ka-dar abnan ve hükreyen zevatı kıram, söyleyin bakalım: Milli Birlik idaresi, para için sınıf ge-çiren profesörlerden, ayyaşlar-dan ve daha nice ahlâk düşkün-lüğünden bahsederek 147 öğre-

tim üyesini üniversitenin kapısı önüne koyduğu zaman nerede idiniz? O zaman arkadaşlarınızı niçin korumadınız?»

Bâbü'lîde Sabah Gazetesi ise, yine Akşam Görünüş'ünün verdiği koza dayanarak şunları yazıyordu: «TİP'in organı olan bir dergi, adı geçen tasarı oldu-ğunu iddia ederek bir metin ya-yınlamış, ortalığı karıştırmıştır. Bu derginin kaos kuyusuna at-tığı taşı, dereyi görmeden pa-çayı sıvayan ve tenkit için fır-sat kollayan 40 kişi çıkarama-mıştır. Oysa böyle bir tasarının bulunduğunu, fakat bunun, bu-günkü hükümet tarafından hazırlanan Temel Hak ve Hürriyet-leri Koruma Kanunu Tasarısı değil, İnönü Hükümeti'nin 1961 yılında hazırladığı Asrı Cere-yanlarla Mücadele Kanunu Ta-sarısı olduğunu, bir solcu yazı-a açıklamıştır. Günlerden beri mevcut olmayan bir tasarı üze-rinde tartışma yapılmakta, kuş-ku ve vesveseye dayanan tah-minlerle, karanlığa kurşun sıkıl-maktadır.»

Kovboy şapkası

Sağ kanat basınından sadece Yeni İstanbul, Terör Kanunu'na karşı çıkıyor ve Ergün Kaftancı «Mer'î kanunlar aşırı cereyan-larla mücadeleye yeterlidir ama, açlığı giderecek güce sahip de-gildir. O açlık da bu Temel Hak ve Hürriyetler Kanunu Tasarısı ile de giderilemeyeceğine göre... En isabetli adım, iktisadi tedbir istikametinde atılacak adımdır.» diyor.

Akşam'da Çetin Altan ise, De-mirel ile profesörlerin çatışma-sını şöyle yorumladı: «Demirel için bilim adamlarının ne dedi-gini görüyorsunuz. O bu işlere aklı ve bilgisel yetmeyen bir mü-teahhit, değer yargıları sapıtı-rılmış bir kişidir. Prof. Saver'nun dediği gibi, fazla önem vermeye değmez bile. Başına general şap-kası değil, Johnson'ın kovboy şapkasını giyse dahi!..»

Hafta sonu görünüşü odur ki, Terör Tasarısı üzerinde polemik bir süre daha devam edecektir.

Ayyıldızlı Bayrağın Altında

Başbakan Demirel'in geçekondu mahallelerinde yap-tığı konuşmadan:

«Ben vatandaşları yakalarındaki rozete göre ayırmam. Ayyıldızlı bayrağının altında yaşayan herkes benim va-tandaşımıdır. Biz Türk vatandaşına hizmet etmek için yol-lara çıkmışız.»

MİLİYET
(20 Mart 1967)

★

Başktaş'tan seyyar manav Südi Güneş'in Kambyo Müdürlüğü'ne dilekçesi:

«Attan düşerek tıpkı Vehbi Koç gibi ben de köprü-cük kemigi kırmış bulunuyorum.

Londra'da tedaviyi temin edecek döviz için gerekli müsaadelerinizi, Türk vatandaş olmaktan aldığım kuvvet ve cesaretle rica ederim.»

YENİ İSTANBUL
(20 Mart 1967)